

rijksuniversiteit
 groningen

Van Deelname tot Zeggenschap: Hoe Gemeenten Jeugdparticipatie Vormgeven

Naam: Vera Eisen

Datum: 10-07-2025

Rijksuniversiteit Groningen

Opleiding: MSc Sociologie (Politiek, Maatschappij en Beleid)

Begeleider: Gijs Huitsing

Referent: Marieke van der Wal

Samenvatting

In Nederland hebben jongeren het recht om mee te praten over beleid dat hen aangaat, zoals vastgelegd in het VN-Kinderrechtenverdrag. Toch blijkt dit in de praktijk vaak onvoldoende gerealiseerd: jongeren worden regelmatig op symbolische wijze betrokken, waarbij hun stem weinig invloed heeft. Dit leidt tot gevoelens van uitsluiting en wantrouwen richting beleidsmakers. Dit onderzoek richt zich op hoe jeugdparticipatie binnen gemeenten in Groningen en Drenthe momenteel wordt vormgegeven en welke factoren bijdragen aan de effectiviteit ervan.

De participatieladder van Hart (1992) wordt gebruikt als leidraad voor het theoretisch kader. Allereerst wordt besproken dat gemeenten veel verschillende vormen van jeugdparticipatie gebruiken, maar ze lijken meestal te vallen binnen de treden van “raadplegen” en “adviseren”. Vervolgens wordt ingegaan op factoren die jeugdparticipatie effectief maken, zoals structurele betrokkenheid, duidelijke communicatie, het perspectief van jongeren, terugkoppeling en het creëren van draagvlak. Het derde onderdeel benoemt knelpunten, waaronder beperkte bereikbaarheid, gebrek aan tijd, middelen en expertise, en een gebrekkige beleidsmatige verankering. Tot slot komt het perspectief van jongeren aan bod: zij hechten veel waarde aan terugkoppeling voor hun motivatie, geven aan veel te leren van jeugdparticipatie, maar ervaren tegelijkertijd dat hun daadwerkelijke invloed vaak beperkt is.

Het onderzoek is uitgevoerd via kwalitatieve semigestructureerde interviews met zeven beleidsmedewerkers uit vijf gemeenten en vier jongeren die actief betrokken zijn bij participatievormen. Via thematische codering zijn vijf thema's geïdentificeerd: vormen van jeugdparticipatie, effectiviteit, knelpunten, algemene bevindingen en verbeteringen.

Uit de interviews blijkt dat gemeenten jeugdparticipatie op uiteenlopende manieren invullen. Er worden verschillende methoden gebruikt, zoals jongerenraden, digitale platforms, gesprekken of projecten als de ‘Club van 16’. Deze worden vaak afhankelijk van het onderwerp naast elkaar ingezet. De thema's waarop participatie wordt toegepast zijn meestal onderwerpen die jongeren direct raken. Hoewel de variatie in methoden groot is, ontbreekt het vaak aan vaste structuren of beleidsmatige verankering.

Wat betreft effectiviteit worden factoren als terugkoppeling, aansluiting bij de leefwereld van jongeren, samenwerking met organisaties en een laagdrempelige aanpak genoemd als

bevorderend. Jongeren geven aan dat zij zich serieuzer genomen voelen wanneer duidelijk is wat er met hun input gebeurt. Tegelijkertijd ervaren zowel jongeren als beleidsmakers knelpunten, zoals het bereiken van een brede groep jongeren, beperkte capaciteit en het ontbreken van structurele borging.

De jongeren die zijn geïnterviewd, zijn overwegend positief over hun deelname, maar noemen ook dat het vaak onduidelijk is hoe hun bijdrage doorwerkt in beleid.

Beleidsmedewerkers erkennen deze uitdaging en benoemen dat jeugdparticipatie deels afhangt van persoonlijke inzet. Verbeteringen die worden voorgesteld zijn onder andere betere communicatie, meer vaste structuren en de kloof dichten tussen gemeenten en jongeren.

Het onderzoek concludeert dat jeugdparticipatie in de onderzochte gemeenten overwegend op de middelste treden van de participatieladder plaatsvindt, zoals raadplegen en adviseren. Structurele inbedding ontbreekt vaak en de kloof tussen jongeren en de gemeente lijkt groot te zijn. Voor meer betekenisvolle participatie zijn duurzame samenwerking, duidelijke terugkoppeling en betere aansluiting bij jongeren nodig. Tot slot is aanvullend onderzoek in meerdere Nederlandse gemeenten nodig om patronen beter te herkennen en onderbouwen. Daarnaast kan het waardevol zijn om de kloof tussen burgers en gemeenten nader te onderzoeken, met het oog op het verkleinen hiervan.

Samenvatting	1
1.0 Inleiding	4
1.1 Introductie en aanleiding	4
1.2 Bestaande inzichten	5
1.3 Onderzoeksvraag	5
1.4 Relevantie	6
2.0 Theoretisch kader	7
2.1 Participatieladder	7
2.2 Vorm jeugdparticipatie	10
2.3 Effectiviteit	11
2.4 Knelpunten	13
2.5 Perspectief jongeren	15
4.0 Methode	16
4.1 Deze studie	16
4.2 Dataverzameling	18
4.3 Beschrijving steekproef	19
4.4 Interviewstructuur onderbouwing	20
4.5 Data analyse	22
4.6 Kwaliteitseisen	24
4.7 Ethische overwegingen	26
5.0 Resultaten	27
5.1 Kenmerken participanten	28
5.2 Vorm van jeugdparticipatie	30
5.3 Algemene bevindingen	34
5.4 Effectiviteit binnen jeugdparticipatie	35
5.5 Knelpunten binnen jeugdparticipatie	41
5.6 Verbeteringen voor jeugdparticipatie	44
6.0 Conclusie & Discussie	47
6.1 Sterke en zwakke punten onderzoek	53
6.2 Aanbevelingen	54
Literatuurlijst	57
Bijlage 1: Benaderingsbericht	60
Waarom dit onderzoek?	61
Wat is het doel?	61
Wat kun je verwachten?	61
Wat gebeurt er met jouw gegevens?	61
Wat gebeurt er met de resultaten?	62
Bijlage 2: Toestemmingsformulier	63
Bijlage 3: Interviews	65
Bijlage 4: Codeboek	71

1.0 Inleiding

1.1 Introductie en aanleiding

Jongeren hebben het recht om mee te praten over onderwerpen die hen direct aangaan, zoals vastgelegd in artikel 12 van het VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Toch wordt juist dit recht in veel landen, waaronder Nederland, nog onvoldoende nageleefd. Jeugdparticipatie verwijst naar de actieve betrokkenheid van jongeren bij besluitvormingsprocessen en activiteiten die hen aangaan, waarbij zij invloed uitoefenen op beleid, samenleving of hun eigen leefomgeving (Checkoway, 2010). Het speelt een belangrijke rol in het bevorderen van inclusieve en democratische besluitvorming. Toch wordt het perspectief van jongeren vaak niet serieus genomen. Zoals Rietveld (2019) opmerkt in zijn *Handboek Jeugdparticipatie*, worden jongeren vaak op een symbolische manier betrokken, waarbij hun inbreng weinig tot geen invloed heeft op de uiteindelijke beslissingen. Dit leidt tot gevoelens van uitsluiting en kan het vertrouwen in beleidsmakers verminderen (Farthing, 2010). Als effectieve jeugdparticipatie echt het streven is, zouden jongeren als volwaardige partners in het besluitvormingsproces moeten worden beschouwd in plaats van hen alleen een symbolische rol te geven.

Desondanks blijkt het realiseren van daadwerkelijke jeugdparticipatie een uitdaging te zijn. Hoewel jongeren een aanzienlijk percentage van de bevolking vormen, met meer dan 2 miljoen mensen tussen de 12-25 jaar, iets meer dan 15% van de bevolking (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2024), ervaren velen dat hun mening niet serieus wordt genomen (Van Bijleveld et al., 2014). Een belangrijke barrière hierin is leeftijdsdiscriminatie, oftewel ‘ageism’, waarbij jongeren vaak als te onervaren of emotioneel onvolwassen worden beschouwd om waardevolle bijdragen te leveren (Wray-Lake et al., 2025). Volgens onderzoek van de Nationale Jeugdraad (2023) heeft een groot aantal jongeren het gevoel dat beleidsmakers hun mening niet serieus nemen.

Deze dynamiek ondermijnt niet alleen hun motivatie om mee te doen, maar beperkt ook de waarde die hun perspectieven kunnen toevoegen. Participatie is pas succesvol als jongeren als gelijkwaardige partners worden gezien en transparantie centraal staat (Sinclair, 2004). Traditionele methoden zoals panels of enquêtes volstaan vaak niet geheel en vragen om meer

creatieve en flexibele benaderingen om alle jongeren te bereiken (Sinclair, 2004). Dit kan jeugdparticipatie verschuiven van symbolisch naar echte invloed.

1.2 Bestaande inzichten

Verschillende studies naar effectiviteit van jeugdparticipatie wijzen op belangrijke tekortkomingen in de huidige benaderingen. De Nationale Jeugdraad (2023) benadrukt dat jongeren zich vaak niet serieus genomen voelen door beleidsmakers, wat resulteert in een kloof tussen jongeren en het beleid. Dit gebrek aan serieus genomen worden kan de motivatie van jongeren om deel te nemen sterk verminderen. Traditionele participatiemethoden, zoals jeugdraden en inspraakavonden, blijken vaak niet effectief om jongeren daadwerkelijk te betrekken (Van Bijleveld et al., 2014). Deze methoden bereiken vaak niet een brede representatieve groep jongeren en bieden hen zelden een platform waar zij echte invloed kunnen uitoefenen.

Op gemeentelijk niveau zijn er verschillende initiatieven geprobeerd om jeugdparticipatie te bevorderen, zoals jongerenraden, inspraakavonden en online enquêtes, maar de resultaten variëren sterk. Gemeenten hebben moeite met het vinden van een balans tussen het raadplegen van jongeren en het geven van daadwerkelijke invloed (De Vries & Donker, 2024). Veel initiatieven bieden jongeren enkel de mogelijkheid om hun mening te geven, maar zonder dat dit structureel wordt meegenomen in besluitvorming. Beleidsmedewerkers vinden het vaak lastig om het perspectief van jongeren te vertalen naar beleid, omdat er meestal geen structurele aanpak is om dit systematisch te integreren (De Vries & Donker, 2024).

1.3 Onderzoeksvraag

Hoofdvraag:

- *Hoe wordt jeugdparticipatie binnen Groningse en Drentse gemeenten momenteel vormgegeven en welke factoren dragen bij aan de effectiviteit ervan?*

Deelvragen:

- *Op welke manier geven gemeenten momenteel vorm aan jeugdparticipatie?*
- *Welke aspecten van de huidige aanpakken blijken effectief te zijn?*

- *Welke knelpunten ervaren gemeenten bij het betrekken van jongeren?*
- *Hoe ervaren jongeren zelf de mogelijkheden voor participatie binnen gemeenten?*

1.4 Relevantie

Onderzoek naar jeugdparticipatie kan beleidsmakers helpen beter in te spelen op de behoeften van jongeren, door niet alleen te focussen op de invloed die jongeren kunnen uitoefenen, maar ook op de bredere maatschappelijke gevolgen van hun betrokkenheid. Hoewel dit onderzoek zich richt op jongeren, is het belangrijk te erkennen dat participatie ook voor andere leeftijdsgroepen een uitdaging kan zijn (Fung, 2006). Een belangrijk verschil is dat jongeren onder de 18 niet mogen stemmen, waardoor alternatieve vormen van participatie essentieel zijn om hun perspectief te betrekken. Dit is vooral relevant in gemeenten zoals Drenthe en Groningen, met name buiten de stad, waar steeds meer jongeren wegtrekken. Door hun stem serieus te nemen en hen actief te betrekken bij beleid, kunnen gemeenten beter inspelen op hun behoeften en zo bijdragen aan een aantrekkelijker leefklimaat. Het tegengaan van deze uitstroom is cruciaal om krimp en vergrijzing te beperken, de lokale economie te ondersteunen en voorzieningen zoals scholen en sportverenigingen in stand te houden (Koreman, 2023).

Sociologisch gezien heeft het betrekken van jongeren bij besluitvorming grote maatschappelijke betekenis. Jeugdparticipatie bevordert niet alleen de betrokkenheid van jongeren bij hun omgeving, maar versterkt ook hun gevoel van eigenwaarde en invloed (Checkoway & Gutierrez, 2006). Wanneer jongeren het gevoel hebben dat hun stem gehoord wordt, kan dit leiden tot een toegenomen vertrouwen in politieke en maatschappelijke instituties (Barbosa et al., 2013). Dit vertrouwen speelt een cruciale rol in het versterken van de sociale cohesie binnen een samenleving. Een grotere betrokkenheid van jongeren bij democratische processen kan op de lange termijn bijdragen aan een inclusievere samenleving, waarin verschillende generaties zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor het welzijn van de gemeenschap (Checkoway & Gutierrez, 2006).

Het niet betrekken van jongeren kan echter schadelijke gevolgen hebben. Het creëert niet alleen gevoelens van vervreemding en wantrouwen, maar kan ook leiden tot apathie en radicaliseringsrisico's, omdat jongeren zich buitengesloten voelen van de besluitvormingsprocessen die hen direct aangaan (Farthing, 2010). Deze gevoelens kunnen de maatschappelijke stabiliteit ondermijnen en bijdragen aan de versterking van de

intergenerationele kloof, waardoor de sociale cohesie verder onder druk komt te staan (Farthing, 2010). Het negeren van de stem van jongeren kan het vertrouwen in het democratisch systeem verminderen en daardoor zelfs de democratische processen zelf in gevaar brengen (Barbosa et al., 2013).

2.0 Theoretisch kader

2.1 Participatieladder

Om jeugdparticipatie binnen gemeenten goed te kunnen analyseren, wordt de Ladder van Participatie van Hart (1992) als leidraad gebruikt. Dit model biedt inzicht in de mate waarin jongeren daadwerkelijk invloed hebben op beleidsvorming en hoe de samenwerking tussen jongeren en volwassenen kan worden versterkt. De participatieladder bestaat uit acht treden, die oplopen van schijnparticipatie tot volledige autonomie van jongeren in besluitvorming.

Figuur 1: Participatieladder (Hart, 1992)

De onderste drie treden - afkopen, decoratie en manipulatie - worden gekenmerkt door schijnparticipatie. Dit gebeurt bijvoorbeeld wanneer een gemeente jongeren uitnodigt voor een inspraakavond, maar de beslissingen al vaststaan (manipulatie), wanneer jongeren alleen aanwezig zijn bij een evenement om het initiatief een jeugdige uitstraling te geven, zonder echte invloed (decoratie), of wanneer jongeren enkel worden betrokken door hen iets aan te bieden, zoals een cadeaubon, zonder dat hun mening daadwerkelijk wordt meegenomen in het beleid (afkopen).

De eerste trede van daadwerkelijke participatie is *informer*. Hierbij worden jongeren op de hoogte gebracht van een beleidsproces, maar hebben zij nog niet per se invloed op de besluitvorming. Dit gebeurt bijvoorbeeld wanneer een gemeente een campagne lanceert over een nieuw jongerenbeleid en via sociale media of flyers uitlegt wat de plannen zijn. Hoewel jongeren geïnformeerd worden, kunnen zij geen input leveren of aanpassingen voorstellen. Het is belangrijk op te merken dat de trede ‘informer’ niet per se voorafgaat aan de hogere treden en kan worden overgeslagen of pas later gebruikt wordt bij hogere treden in de vorm van terugkoppeling.

De treden *raadplegen* en *adviseren* binnen jeugdparticipatie verschillen in de mate van structurele input die jongeren hebben op beleidsbeslissingen. Bij *raadplegen* worden jongeren actief en incidenteel om hun mening gevraagd, bijvoorbeeld via enquêtes of inspraakavonden, maar de uiteindelijke beslissing ligt bij volwassenen. Bij *adviseren* krijgen jongeren een meer structurele rol, waarbij ze regelmatig advies geven aan de gemeente, zoals bijvoorbeeld in een jeugdraad over onderwerpen als onderwijs of jeugdzorg. In de praktijk komen deze vormen van participatie vaak op dezelfde manier naar voren: beide treden betreffen situaties waarin jongeren input geven zonder echte zeggenschap over de uiteindelijke uitkomst.

Bij *coproduceren* werken jongeren en volwassenen samen aan beleid of projecten, waarbij jongeren niet alleen advies geven, maar ook betrokken worden bij de uitvoering. Een voorbeeld hiervan is een werkgroep waarin jongeren samen met beleidsmakers een plan ontwikkelen voor een jongerencentrum, waarbij zij inspraak hebben over zowel de inhoud als de vormgeving. Jongeren en volwassenen delen hierbij de verantwoordelijkheid, maar de uiteindelijke besluitvorming ligt nog steeds deels bij de gemeente.

De hoogste vorm van jeugdparticipatie is *(mee)beslissen*, waarbij jongeren structurele invloed hebben op beleidsvorming en in sommige gevallen zelfs de leiding nemen over projecten of initiatieven. Dit gebeurt bijvoorbeeld wanneer jongeren samen met de gemeente een actieplan opstellen voor een veiliger uitgaansgebied, waarbij zij gelijkwaardig meebeslissen over maatregelen zoals betere verlichting, extra handhaving en campagnes voor bewustwording. In deze situatie bepalen jongeren grotendeels zelf de koers, terwijl volwassenen hen ondersteunen waar nodig.

Door gemeenten langs deze ladder te analyseren, kan worden bepaald op welk niveau jeugdparticipatie momenteel plaatsvindt en waar er ruimte is voor verbetering. Dit helpt bij het

ontwikkelen van strategieën om jongeren beter te betrekken bij beleidsvorming. Daarbij is het belangrijk om te erkennen dat de hoogste trede niet per definitie de meest geschikte of haalbare vorm van participatie is voor iedere situatie. Daarnaast kunnen bepaalde treden dezelfde inzichten opleveren, waardoor ze niet volledig apart van elkaar geanalyseerd worden.

Hieronder zie je een overzichtelijke tabel van de participatieladder. In deze tabel worden de verschillende niveaus van jeugdparticipatie uitgelegd, inclusief hun effectiviteit en de belangrijkste knelpunten.

Tabel 1: overzicht participatieladder met effectiviteit en knelpunten

Participatieladder	Uitleg	Effectiviteit	Knelpunten
<i>(mee)beslissen</i>	Jongeren beslissen structureel mee in beleid en nemen soms de leiding over projecten of initiatieven.	Jongeren leren vaardigheden zoals onderhandelen en kritisch denken. Daarnaast ontstaat er meer draagvlak voor beleid.	Tijd, geld en expertise. Vaardigheden om met jongeren om te gaan missen. Verandering in denken nodig binnen de gemeente. Daarnaast moeten gemeenten verantwoording afleggen aan de gemeenteraad, waardoor niet altijd alles kan.
<i>coproduceren</i>	Jongeren werken samen met volwassenen aan beleid of projecten en worden meegenomen in de uitvoering.	Goede afstemming op de leefwereld van jongeren door ze structureel te betrekken. Meer begrip voor elkaars perspectieven.	Zie hierboven.
<i>adviseren</i>	Jongeren geven structureel advies aan de gemeente op het gebied van beleid of projecten.	Het biedt waardevolle inzichten en is relatief eenvoudig te organiseren. Structureel toegang tot het perspectief van jongeren.	Beperkte groep jongeren bereikt, mogelijk niet representatief. Structuren om input om te zetten in beleid ontbreken.
<i>raadplegen</i>	Jongeren worden incidenteel om hun input gevraagd door de gemeente bij beleid of projecten.	Het biedt waardevolle inzichten en is relatief eenvoudig te organiseren. Flexibel gebruik van input van jongeren.	Zie hierboven.

<i>informereren</i>	Jongeren worden geïnformeerd over de beleidsvorming, met of zonder invloed.	Een cruciale basis: informeren vergroot de betrokkenheid en motivatie van jongeren.	Terugkoppeling wordt vaak overgeslagen, wat motivatie vermindert. Daarnaast zijn jongeren moeilijk te bereiken via de juiste kanalen.
---------------------	---	---	---

2.2 Vorm jeugdparticipatie

Op welke manier geven gemeenten momenteel vorm aan jeugdparticipatie? Hoewel uit eerder onderzoek blijkt dat veel gemeenten jeugdparticipatie vormgeven via methoden zoals enquêtes, jeugd- en jongerenraden en inspraakavonden (De Vries & Donker, 2024), is minder duidelijk hoe deze initiatieven zich verhouden tot de verschillende niveaus van de participatieladder. Vaak lijken deze vormen van participatie te passen binnen de treden ‘raadplegen’ en ‘adviseren’, waarbij jongeren wel de mogelijkheid krijgen om hun mening te geven, maar geen directe invloed hebben op besluitvorming (Hart, 1992; Wong et al., 2010).

Toch lijkt de mate waarin jongeren daadwerkelijk betrokken worden te variëren per gemeente en per beleidsdomein. In sommige gevallen worden jongeren slechts incidenteel geconsulteerd, terwijl andere gemeenten hen structureler betrekken in beleidsprocessen (De Vries & Donker, 2024). Gemeenten gebruiken veel verschillende aanpakken of variaties van bepaalde aanpakken. Daarnaast wordt de trede ‘informereren’, waarbij jongeren inzicht krijgen in hoe hun inbreng wordt verwerkt, niet altijd consequent toegepast, wat hun betrokkenheid kan beïnvloeden (Bijleveld et al., 2014).

Jeugdparticipatie binnen overheidsinstanties lijkt zich vooral te richten op beleidsterreinen zoals jeugdzorg, onderwijs, veiligheid en openbare ruimte (Checkoway, 2010). Zo worden jongeren vaak betrokken bij thema’s als leefbaarheid in hun wijk, voorzieningen voor jongeren, en preventie van overlast en criminaliteit. In het sociale domein, zoals jeugdhulp en welzijn, wordt jeugdparticipatie eveneens ingezet om beter aan te sluiten bij de behoeften en ervaringen van jongeren (Zeldin et al., 2013).

Wat nog onduidelijk is, is in hoeverre gemeenten verschillende participatieniveaus naast elkaar hanteren en of zij afhankelijk van het thema of de doelgroep variëren in hun aanpak. Mogelijk wordt jeugdparticipatie in het ene beleidsgebied anders vormgegeven dan in het andere, waarbij de mate van inspraak en invloed per situatie verschilt. Daarnaast is onduidelijk of

jeugdparticipatie binnen gemeenten voor bepaalde onderwerpen wel of niet gebruikt wordt en wat de reden hiervoor is. Dit roept de vraag op welke niveaus van de participatieladder vastgesteld kunnen worden bij gemeenten en of dit verschilt per thema.

2.3 Effectiviteit

Welke aspecten van de huidige aanpakken blijken effectief te zijn? Om deze vraag te beantwoorden, wordt gekeken naar hoe goed de verschillende aanpakken van jeugdparticipatie werken. Effectieve jeugdparticipatie betekent niet alleen dat jongeren gehoord worden, maar ook dat hun inbreng daadwerkelijk invloed heeft op beleid en besluitvorming (Checkoway, 2010). Er is al enige kennis over welke participatievormen gemeenten toepassen, maar minder duidelijk is welke elementen binnen die vormen bijdragen aan succes. Op basis van bestaande literatuur kan worden verkend welke factoren een effectieve aanpak bevorderen.

Gemeenten maken gebruik van diverse praktische instrumenten om jongeren te betrekken bij beleidsprocessen. Uit de literatuur blijkt dat duidelijke informatievoorziening een cruciale basis vormt. Wanneer jongeren via nieuwsbrieven, digitale platforms of sociale media niet alleen op de hoogte worden gebracht van beleidsontwikkelingen, maar ook heldere terugkoppeling krijgen over hoe hun inbreng is verwerkt, vergroot dit hun betrokkenheid en motivatie (Swijtink & Hermans, 2023; Brummelaar et al., 2018). Wat hierbij nog niet volledig in kaart is gebracht, zijn de ervaringen en perspectieven over de effectiviteit van deze communicatiemiddelen.

Daarnaast hanteren gemeenten instrumenten zoals inspraakavonden, jongerenraden en adviesraden. Deze methoden maken het mogelijk om structureel input van jongeren te verzamelen. Onderzoek toont aan dat het routinematig raadplegen van jongeren beleidsmedewerkers waardevolle inzichten biedt, zonder dat er direct sprake is van een formele besluitvormingsbevoegdheid (De Vries & Donker, 2024; Fierloos et al., 2024). Dit wijst op een effectieve, praktische werkwijze die relatief eenvoudig te organiseren is. Het informeren van jongeren over hoe hun input wordt gebruikt is daarbij belangrijk, het versterkt hun gevoel van betrokkenheid (Brummelaar et al., 2018). Deze aanpakken passen bij de treden ‘raadplegen’ en ‘adviseren’. Door jongeren structureel bij ‘adviseren’ te betrekken, hebben gemeenten altijd toegang tot hun perspectief, terwijl ‘raadplegen’ flexibel kan worden ingezet wanneer nodig.

Een andere methode om de mening van jongeren te verzamelen is het jeugdpanel. Dit panel bestaat doorgaans uit een vaste groep jongeren die op regelmatige basis wordt

geraadpleegd over actuele beleidsontwikkelingen en evaluaties (De Vries & Donker, 2024). Een belangrijk voordeel van het jeugdpanel is dat het vaak een diverse groep jongeren omvat. Door bijvoorbeeld klassen uit verschillende scholen te benaderen, worden jongeren uit uiteenlopende sociaaleconomische achtergronden bereikt in plaats van uitsluitend jongeren uit hoger opgeleide gezinnen. Dit draagt bij aan een representatiever beeld van de meningen en wensen binnen de gehele jongerenpopulatie.

Een stap verder is coproduceren, waarbij jongeren niet alleen adviseren, maar ook meewerken aan beleidsontwikkeling. Dit kan in de vorm van werkgroepen waarin zij actief bijdragen aan plannen die hen direct raken, zoals voorzieningen voor jongeren of gemeentelijke programma's (De Vries & Donker, 2024). Coproduceren wordt gezien als een effectieve manier om jongeren langdurig te betrekken en beleidsbeslissingen beter af te stemmen op hun leefwereld (Wong et al., 2010). Daarnaast biedt deze vorm van participatie voordelen voor zowel jongeren als gemeenten: beleidsmakers krijgen direct inzicht in de behoeften van jongeren, terwijl jongeren bestuurlijke processen beter leren begrijpen.

Aanpakken die binnen de trede 'meebeslissen' vallen, geven jongeren directe invloed op beleid en besluitvorming. Dit kan door hen een stem te geven in gemeentelijke commissies of door jongerenraden een formele beslissingsbevoegdheid te geven. Onderzoek suggereert dat jongeren hierdoor niet alleen meer betrokken raken bij hun omgeving, maar ook belangrijke vaardigheden ontwikkelen, zoals onderhandelen en kritisch denken (Wong et al., 2010). Daarnaast kan deze vorm van participatie leiden tot beter gedragen besluiten, omdat jongeren eigenaarschap ervaren over de uitkomsten van beleidsprocessen (Van Bijleveld et al., 2014). In hoeverre gemeenten deze vorm van participatie toepassen en wat welke factoren hier precies effectief in zijn, is een vraag die verdere verkenning behoeft.

Hoewel er al wat bekend is over de effectiviteit van verschillende aanpakken, is minder duidelijk hoe gemeenten deze niveaus combineren, welke aanpakken als het meest succesvol worden ervaren door beleidsmedewerkers en jongeren en welke aspecten hiervan als effectief worden gezien. Mogelijk versterken bepaalde combinaties van participatievormen elkaar, of is de effectiviteit afhankelijk van de context waarin ze worden toegepast. Daarnaast blijft de vraag liggen wat beleidsmedewerkers en jongeren beschouwen als succesvolle participatie. Ook is nog niet bekend welke ondersteuningsbehoeften gemeenten hierbij nodig hebben.

2.4 Knelpunten

Om een beeld te krijgen van de knelpunten die gemeenten ervaren bij het betrekken van jongeren wordt gebruikgemaakt van de verschillende niveaus van de participatieladder. Gemeenten ervaren verschillende knelpunten bij het betrekken van jongeren, afhankelijk van het niveau van participatie dat wordt toegepast. Elk niveau lijkt zijn eigen uitdagingen en beperkingen te hebben. De uitdagingen variëren van een gebrek aan daadwerkelijke invloed bij lagere niveaus tot bestuurlijke en organisatorische barrières bij de hoogste vormen van participatie. Wat we echter nog niet precies weten, is welke specifieke factoren bijdragen aan deze problemen en hoe ze in verschillende contexten kunnen worden opgelost. Hier wordt, op basis van relevante literatuur, een overzicht gegeven van de verwachte knelpunten voor de verschillende niveaus van participatie.

Ondanks dat ‘informereren’ een belangrijk kenmerk is van jeugdparticipatie, wordt deze trede regelmatig overgeslagen. Dit kan worden toegeschreven aan het gebrek aan tijd, middelen en prioriteit binnen gemeenten (Fierloos et al., 2024). Gemeenten stellen informatievoorziening vaak uit of vergeten terugkoppeling aan jongeren, een essentieel onderdeel van het proces. Beleidsmakers richten zich vaak alleen op het verzamelen van input, maar missen de noodzakelijke stappen om jongeren daadwerkelijk te informeren over wat er met hun bijdrage gebeurt (De Vries & Donker, 2024). Dit gebrek aan terugkoppeling kan er op zijn beurt toe leiden dat jongeren zich niet gehoord voelen, waardoor hun motivatie om betrokken te blijven afneemt (Van Bijleveld et al., 2014). Daarnaast hebben gemeenten vaak moeite om jongeren te bereiken en een dialoog met hen aan te gaan. Ze richten zich vooral op jongeren die al betrokken zijn bij jeugdparticipatie, hierdoor blijven veel jongeren buiten beeld. Daarnaast ontbreekt er een structurele aanpak om hen actief te betrekken in beleidsprocessen en de communicatie verloopt vaak via kanalen die jongeren niet goed bereiken (De Vries & Donker, 2024). De vraag blijft of deze knelpunten regelmatig voorkomen bij gemeenten en wat de reden is dat dit gebeurt en wat nodig is om de stap ‘informereren’ structureel toe te voegen aan jeugdparticipatie.

Wanneer het gaat om de treden ‘raadplegen’ en ‘adviseren’, worden de uitdagingen veelal zichtbaar in de representativiteit en de implementatie van de ontvangen input. Inspraakavonden, jeugdadviseraden en andere initiatieven zijn bedoeld om jongeren te betrekken, maar de werkelijkheid is dat deze vaak slechts een selecte groep jongeren bereiken, meestal degenen die al maatschappelijk betrokken zijn of een hogere sociaaleconomische achtergrond hebben

(Farthing, 2010). Dit kan leiden tot een scheef beeld van de wensen en behoeften van de bredere jongerenpopulatie, waardoor het beleid minder effectief of representatief kan zijn. Bovendien, hoewel jongeren soms betrokken worden bij het geven van advies of feedback, blijkt het omzetten van hun input in concrete beleidsaanpassingen vaak problematisch. Beleidsmakers worstelen met het vinden van een gestructureerde manier om de ideeën van jongeren daadwerkelijk in beleidsprocessen op te nemen (Fierloos et al., 2024). Dit roept de vraag op hoe gemeenten deze input beter kunnen integreren en welke methoden ervoor zorgen dat de stem van jongeren daadwerkelijk impact heeft op de besluitvorming.

Wanneer we kijken naar de hogere niveaus van de participatieladder, ‘coproduceren’ en ‘(mee)beslissen’, wordt de complexiteit van het proces nog duidelijker. Deze vormen van participatie gaan veel verder dan het enkel geven van advies; jongeren krijgen daadwerkelijke invloed op het beleid. De verwachtingen zijn hoog, maar de implementatie is ingewikkeld en wordt vaak gehinderd door aanvullende knelpunten. Allereerst vereisen deze niveaus aanzienlijke investeringen in tijd, geld en expertise (Bruning et al., 2016). Het opzetten van co-creatieprocessen en het laten meebeslissen vraagt om structurele begeleiding, training voor jongeren en een duurzaam budget. Veel gemeenten missen de middelen en de ervaring om dit op een effectieve manier te realiseren.

Verder moeten beleidsmedewerkers intensief samenwerken met jongeren, wat specifieke vaardigheden vereist, die niet altijd aanwezig zijn binnen de gemeentelijke organisatie (Timmerman, 2008). Het vraagt niet alleen om tijd, maar ook om een verandering in de manier waarop gemeentelijke medewerkers denken over de rol van jongeren in besluitvorming. Daarnaast zijn er juridische en bestuurlijke beperkingen. Gemeenten moeten verantwoording afleggen aan de gemeenteraad en werken binnen wettelijke kaders. Dit maakt beleidsmakers soms terughoudend om jongeren daadwerkelijk beslissingsbevoegdheid te geven. Bijvoorbeeld: zelfs als een jeugdraad voorstellen doet voor het verbeteren van een ontmoetingsplek, moet de gemeente rekening houden met wet- en regelgeving, budgetten en politieke afwegingen. Dit kan ertoe leiden dat de invloed van jongeren uiteindelijk toch beperkt blijft, ondanks goede intenties (Fung, 2006).

Hoewel deze knelpunten naar boven komen vanuit de literatuur, blijft de vraag of gemeenten deze uitdagingen daadwerkelijk ervaren en hoe dit er precies uit ziet. Het is nog onduidelijk in hoeverre deze bevindingen overeenkomen met de ervaringen van gemeenten zelf.

2.5 Perspectief jongeren

Hoe ervaren jongeren zelf de mogelijkheden voor participatie binnen gemeenten? Het perspectief van jongeren op jeugdparticipatie is divers en verandert naarmate zij actiever betrokken worden bij gemeentelijke besluitvorming. De participatieladder biedt hierbij een nuttig instrument om te analyseren hoe jongeren verschillende vormen van betrokkenheid ervaren, van informeren tot (mee)beslissen. Dit perspectief heeft mogelijk raakvlakken met de knelpunten en effectiviteit die gemeenten ervaren in hun benaderingen van jeugdparticipatie.

Jongeren die geïnformeerd worden over beleid of een terugkoppeling ontvangen over hun inbreng, lijken zich sneller betrokken te voelen bij gemeentelijke ontwikkelingen (Swijtink & Hermans, 2023). Het verstrekken van informatie kan bijdragen aan het idee dat hun perspectief ertoe doet in besluitvorming. Tegelijkertijd wijzen studies erop dat informeren niet altijd systematisch wordt toegepast, wat kan leiden tot het gevoel dat participatie oppervlakkig blijft (Checkoway, 2006).

De treden ‘raadplegen’ en ‘adviseren’ bieden jongeren de mogelijkheid om actief hun mening te geven, bijvoorbeeld via inspraakavonden, jeugdpanels of een jeugdraad. Hoewel deze methoden de indruk kunnen wekken dat jongeren worden gehoord, wordt in de literatuur gesuggereerd dat hun daadwerkelijke invloed vaak beperkt blijft. Het ontbreken van structurele terugkoppeling of een duidelijke vertaling van hun adviezen naar beleid kan ertoe leiden dat jongeren het idee krijgen dat hun inbreng slechts symbolisch is (Checkoway, 2006). Dit roept de vraag op in hoeverre deze participatievormen jongeren motiveren om betrokken te blijven.

Wanneer jongeren actief samenwerken met beleidsmakers in coproducerende structuren, zoals werkgroepen of projectteams, lijkt de dynamiek te verschuiven. In dergelijke samenwerkingsvormen hebben jongeren meer inspraak in zowel de inhoud als de uitvoering van beleid, wat kan bijdragen aan een gevoel van erkenning en betrokkenheid (Fung, 2006). Daarnaast suggereert onderzoek dat deze vorm van participatie jongeren kan helpen om bestuurlijke processen beter te begrijpen en vaardigheden te ontwikkelen op het gebied van communicatie en organisatie (Torney-Purta et al., 2002). De mate waarin jongeren deze samenwerking als betekenisvol ervaren, kan echter afhangen van de mate waarin hun inbreng daadwerkelijk wordt meegenomen in besluitvorming.

Op de hoogste trede van de participatieladder, (mee)beslissen, lijken jongeren de meeste invloed te hebben. In sommige gevallen nemen zij zelf initiatief, bijvoorbeeld door

subsidieaanvragen in te dienen of projecten te leiden, terwijl de gemeente een ondersteunende rol vervult. Dit type participatie kan bijdragen aan een groter gevoel van eigenaarschap en democratisch bewustzijn (Barbosa et al., 2013). Tegelijkertijd is nog weinig bekend over de mate waarin jongeren deze vorm van participatie daadwerkelijk als effectief en wenselijk ervaren.

Uit de literatuur komen diverse mogelijke ervaringen van jongeren naar voren met betrekking tot verschillende aanpakken van jeugdparticipatie. De vraag blijft echter in hoeverre jongeren deze ervaringen daadwerkelijk hebben en of er wellicht andere perspectieven bestaan over jeugdparticipatie.

4.0 Methode

4.1 Deze studie

Dit onderzoek richtte zich op hoe gemeenten jeugdparticipatie konden verbeteren en jongeren effectiever konden betrekken bij beleidsvorming. Om een diepgaand inzicht te krijgen in de ervaringen, uitdagingen en succesfactoren van jeugdparticipatie, werd gekozen voor een kwalitatieve onderzoeksopzet. Kwalitatief onderzoek was gericht op het verkennen en begrijpen van sociale processen en bood de mogelijkheid om de beleving en betekenisgeving van betrokkenen te analyseren (Creswell & Poth, 2016).

Jeugdparticipatie werd in dit onderzoek gedefinieerd als het proces waarbij jongeren actief werden betrokken bij besluitvormingsprocessen die hen aangingen, zodat zij invloed konden uitoefenen op beleid en maatschappelijke kwesties (Checkoway, 2010). Dit concept werd geoperationaliseerd aan de hand van de Ladder van Participatie van Hart (1992), die niveaus van betrokkenheid onderscheidde van informeren en raadplegen tot (mee)beslissen.

Om het niveau van participatie te bepalen aan de hand van de participatieladder, werden beleidsdocumenten van gemeenten geanalyseerd en werden interviews met beleidsmedewerkers gevoerd. De documenten boden inzicht in het formele beleid, terwijl de interviews verduidelijkten hoe jeugdparticipatie in de praktijk werd vormgegeven. Er werd onderzocht welke aanpakken gemeenten hanteerden en of deze te koppelen waren aan een specifieke trede van de participatieladder, of dat verschillende treden door elkaar werden gebruikt, en of dit afhankelijk was van het thema. In het theoretisch kader stond duidelijk de inhoud van elke trede

omschreven, waardoor het redelijk te koppelen was aan gemeentelijke aanpakken op het gebied van jeugdparticipatie.

De data werden verzameld via semigestructureerde interviews met beleidsmedewerkers die verantwoordelijk waren voor jeugdparticipatie en jongeren die hier direct bij betrokken waren. Deze methode maakte het mogelijk om niet alleen te achterhalen hoe jeugdparticipatie in de praktijk werd vormgegeven, maar ook om inzicht te krijgen in de onderliggende factoren die succes of belemmeringen bepaalden. Door open vragen te stellen en door te vragen op relevante thema's, konden nuances en persoonlijke perspectieven beter worden blootgelegd dan bij kwantitatief onderzoek.

Effectieve jeugdparticipatie hield in dat jongeren niet alleen werden gehoord, maar dat hun perspectieven daadwerkelijk werden meegenomen in beleids- en besluitvormingsprocessen die invloed hadden op hun leefomgeving en toekomst (Checkoway, 2010). Dit werd onderzocht vanuit twee perspectieven: dat van beleidsmakers en dat van jongeren zelf. In interviews met beleidsmedewerkers werd nagegaan hoe effectief zij hun jeugdparticipatiebeleid achtten en welke mechanismen hierbij een rol speelden. Tegelijkertijd werden jongeren uit bijvoorbeeld een jeugdraad geïnterviewd over hun ervaringen en de invloed die zij dachten te hebben. De effectiviteit werd per trede in kaart gebracht door gemeenten te interviewen met verschillende aanpakken die plaatsvonden op verschillende treden.

Knelpunten in jeugdparticipatie verwezen naar de obstakels die gemeenten en jongeren tegenkwamen bij het realiseren van effectieve betrokkenheid. De knelpunten werden onderzocht via interviews met beleidsmedewerkers en met jongeren die betrokken waren bij jeugdparticipatie. Beleidsmedewerkers werden gevraagd naar de uitdagingen bij het betrekken van jongeren, terwijl jongeren zelf aangaven welke knelpunten zij ervaren hadden. De knelpunten werden per trede in kaart gebracht door gemeenten te interviewen met verschillende aanpakken die plaatsvonden op verschillende treden.

Daarnaast bood deze kwalitatieve benadering de mogelijkheid om verschillen en overeenkomsten tussen gemeenten te analyseren. Beleidsdocumenten gaven inzicht in formele structuren, maar interviews onthulden hoe beleid in de praktijk werd ervaren en toegepast. Dit hielp om niet alleen te identificeren welke participatievormen werden gebruikt, maar ook waarom bepaalde methoden effectiever waren dan andere.

Door zowel beleidsmakers als jongeren te interviewen en beleidsdocumenten te analyseren, werd triangulatie toegepast, wat de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek vergrootte. Dit droeg bij aan een vollediger beeld van de effectiviteit van jeugdparticipatie en mogelijke verbeterpunten, waardoor de resultaten niet alleen wetenschappelijk relevant waren, maar ook bruikbaar voor gemeenten die jeugdparticipatie wilden versterken.

4.2 Dataverzameling

De data werden verzameld via interviews met beleidsmedewerkers en jongeren die betrokken waren bij jeugdparticipatie, aangevuld met een analyse van beleidsdocumenten van de betrokken gemeenten. In totaal werden 5-10 gemeenten in de provincies Drenthe en Groningen benaderd, omdat CMO STAMM zich specifiek op deze regio's richtte. Deze gemeenten werden geworven via contacten van CMO STAMM en mijn eigen omgeving. Zij ontvingen een mail met de vraag of zij wilden participeren in het onderzoek, en vanuit daar werd een afspraak gemaakt voor een interview.

Beleidsmedewerkers werden geïnterviewd over de structuren en processen binnen hun gemeente met betrekking tot jeugdparticipatie. De interviews gingen in op de manier waarop participatie werd vormgegeven, welke aanpakken effectief waren, welke knelpunten zich voordeden en ondersteuningsbehoeften. De beleidsdocumenten werden gebruikt om een formeel beeld te krijgen van de strategieën en maatregelen die gemeenten hanteerden. Er werd gestreefd naar interviews met 5 tot 10 beleidsmedewerkers. Dit aantal werd gekozen om voldoende variatie in ervaringen en werkwijzen te waarborgen, terwijl het tegelijkertijd behapbaar bleef binnen de tijds- en onderzoeksgrenzen. Door beleidsmedewerkers uit verschillende gemeenten te betrekken, werd inzicht verkregen in de diversiteit aan benaderingen en strategieën die werden toegepast.

Daarnaast werden jongeren geïnterviewd die betrokken waren bij jeugdparticipatie, zoals bij een jongerenraad of een jeugdpanel. Deze jongeren vielen vaak in de leeftijdscategorie begin middelbare school tot de eerste jaren van een studie. Zij werden bevraagd over hun perceptie van participatiemogelijkheden, hun ervaringen met inspraak en de invloed die zij dachten te hebben op gemeentelijk beleid. Omdat deze jongeren al actief betrokken waren bij jeugdparticipatie, konden zij waardevolle inzichten bieden in de werking van participatiestructuren en mogelijke

verbeterpunten. Deze jongeren werden geworven via gemeenten, oproepen op sociale media en mond-tot-mondreclame.

4.3 Beschrijving steekproef

Voor dit onderzoek werden twee groepen respondenten geselecteerd: beleidsmedewerkers en jongeren die betrokken waren bij jeugdparticipatie binnen verschillende gemeenten in Drenthe en Groningen. De selectie van deze groepen was zorgvuldig afgestemd op het doel van het onderzoek: inzicht krijgen in hoe jeugdparticipatie werd vormgegeven, welke factoren bijdroegen aan succes en welke knelpunten werden ervaren.

De eerste groep respondenten bestond uit beleidsmedewerkers die binnen hun gemeente verantwoordelijk waren voor jeugdparticipatie. Dit konden beleidsadviseurs zijn die specifiek werkten aan participatievraagstukken, maar ook ambtenaren die jeugdbeleid breder coördineerden en in hun functie te maken hadden met participatie-initiatieven. Gemeenten werden geselecteerd op basis van hun mate van betrokkenheid bij jeugdparticipatie, zodat zowel gemeenten met goed ontwikkelde participatiestructuren als gemeenten waar participatie nog in ontwikkeling was, werden meegenomen. Dit zorgde voor een breed en representatief beeld van de stand van zaken.

De tweede groep respondenten bestond uit jongeren die op enige wijze betrokken waren bij jeugdparticipatie binnen de betreffende gemeenten. Dit konden jongeren zijn die deelnamen aan jeugd- of jongerenraden, adviesgroepen of andere participatie-initiatieven. De keuze voor deze groep was bewust gemaakt, omdat zij al enige ervaring hadden met jeugdparticipatie en daardoor beter konden reflecteren op de effectiviteit ervan. De jongeren in de steekproef varieerden in leeftijd van 16 tot 25 jaar. Door deze leeftijdsvariatie werden verschillende ontwikkelingsfasen meegenomen, wat waardevolle inzichten opleverde over hoe jongeren met verschillende ervaringsniveaus en achtergronden jeugdparticipatie ervoeren. Jongere respondenten konden bijvoorbeeld aangeven welke drempels zij ervoeren bij het instappen in participatieprocessen, terwijl oudere respondenten konden reflecteren op hun langdurige betrokkenheid en de impact van participatie op hun ontwikkeling.

Door deze gestructureerde en diverse steekproefopzet kon het onderzoek een compleet en genuanceerd beeld schetsen van jeugdparticipatie in verschillende gemeenten. Dit maakte het

mogelijk om zowel algemene trends als specifieke verschillen te identificeren en aanbevelingen te doen die aansloten bij de behoeften van zowel beleidsmakers als jongeren.

4.4 Interviewstructuur onderbouwing

Het interviewschema was zorgvuldig opgesteld op basis van het theoretisch kader (zie bijlage 3) en richtte zich op de belangrijkste thema's die voortkwamen uit de onderzoeksvragen en literatuur. De interviews waren semigestructureerd, wat betekende dat er een vaste set vragen was, maar dat er ruimte was om door te vragen op relevante antwoorden van de respondent. Dit zorgde voor flexibiliteit en maakte het mogelijk om dieper in te gaan op specifieke ervaringen en inzichten.

Elk interview begon met een introductie waarin de respondent werd geïnformeerd over de werkwijze en het doel van het onderzoek. Hierbij werd uitgelegd hoe het interview zou verlopen, hoe de verzamelde data werden gebruikt en verwerkt, en hoe de privacy van de respondent werd gewaarborgd. De respondent werd expliciet om toestemming gevraagd voor deelname, de opname van het gesprek en de verwerking van de data. Dit droeg bij aan een ethisch verantwoorde werkwijze en zorgde ervoor dat de respondent zich op zijn of haar gemak voelde.

4.4.1 Interview beleidsmedewerkers

Het interview was opgebouwd rondom vier centrale thema's die direct aansloten bij de onderzoeksvragen. Allereerst werd ingegaan op het algemene beeld van jeugdparticipatie binnen de gemeente. Beleidsmedewerkers werd gevraagd hoe jeugdparticipatie op dat moment was vormgegeven en welke structuren en procedures werden gebruikt om jongeren te betrekken. Dit deel van het interview was gebaseerd op de participatieladder van Hart (1992), die onderscheid maakte tussen verschillende niveaus van jeugdparticipatie, van symbolische betrokkenheid tot daadwerkelijke invloed. Door deze vragen werd duidelijk op welke trede van de ladder gemeenten zich bevonden en in hoeverre jongeren inspraak hadden.

Vervolgens werd de effectiviteit van jeugdparticipatie besproken. Beleidsmedewerkers werd gevraagd welke aanpakken goed werkten en waarom bepaalde methoden succesvoller waren dan andere. Respondenten werd gevraagd naar concrete voorbeelden van succesvolle participatievormen en factoren die hieraan bijdroegen. Hierdoor kon in kaart worden gebracht welke aanpakken van jeugdparticipatie effectief waren en waarom.

Het derde thema richtte zich op knelpunten en uitdagingen in jeugdparticipatie. Beleidsmedewerkers en jongeren werden bevraagd over obstakels die zij ervaarden bij het betrekken van jongeren. In dit deel werd specifiek gevraagd naar barrières die ervoor zorgden dat jongeren niet optimaal konden participeren. Denk hierbij aan beperkte middelen, gebrek aan tijd of moeite om een diverse groep jongeren te bereiken. Door deze knelpunten in kaart te brengen, kon worden onderzocht hoe gemeenten deze belemmeringen konden overwinnen.

Tot slot werd ingegaan op mogelijke verbeteringen in jeugdparticipatie. Beleidsmedewerkers en jongeren werd gevraagd welke aanpassingen nodig zouden zijn om jeugdparticipatie effectiever te maken. Ze werden gevraagd of zij behoefte hadden aan ondersteuning, bijvoorbeeld vanuit andere organisaties. Respondenten werd gevraagd naar concrete suggesties, zoals betere terugkoppeling, flexibelere participatiemethoden of meer samenwerking tussen jongeren en beleidsmakers.

Door deze interviewstructuur ontstond een compleet beeld van hoe jeugdparticipatie binnen gemeenten werd vormgegeven, welke methoden effectief waren, welke uitdagingen er speelden en welke verbeteringen mogelijk waren. De semigestructureerde opzet zorgde ervoor dat de interviews zowel gestructureerd als flexibel waren, waardoor respondenten de ruimte kregen om hun eigen ervaringen en ideeën te delen. Hierdoor leverde het onderzoek een breed en genuanceerd inzicht op in de manier waarop gemeenten jeugdparticipatie vormgaven en hoe dit proces verbeterd kon worden.

4.4.2 Interview jongeren

Naast beleidsmedewerkers werden ook jongeren geïnterviewd om inzicht te krijgen in hun ervaringen met jeugdparticipatie binnen gemeenten. Het interview begon met een korte introductie, waarin de jongere uitleg kreeg over het doel van het onderzoek en hoe de verzamelde data werden verwerkt. In begrijpelijke taal werd uitgelegd dat het gesprek vrijwillig was, dat alle antwoorden vertrouwelijk bleven en dat zij op elk moment mochten stoppen of antwoorden konden aanpassen. Ook werd toestemming gevraagd voor het opnemen van het interview, zodat hun antwoorden zo nauwkeurig mogelijk konden worden geanalyseerd.

Om de interviews gestructureerd te laten verlopen, waren de vragen - net zoals bij de beleidsmedewerkers - opgebouwd rondom vier centrale thema's. Allereerst werd gevraagd naar hun persoonlijke ervaring met jeugdparticipatie. Ze kregen vragen als: "Ben jij betrokken bij initiatieven van jouw gemeente?" en "Op welke manier word jij gevraagd om mee te denken

over gemeentelijke beslissingen?” Dit hielp om een beeld te krijgen van hoe jongeren in contact kwamen met participatiemogelijkheden en hoe actief zij hierin waren.

Vervolgens werd ingegaan op de mate waarin jongeren het gevoel hadden dat hun mening telde. Uit onderzoek bleek dat jongeren vaak het idee hadden dat hun inbreng niet serieus werd genomen of dat zij slechts symbolisch werden betrokken (Farthing, 2010). Daarom werd gevraagd: “Heb jij het idee dat jouw mening echt meetelt bij de gemeente?” en “Merk je dat er iets gebeurt met jouw input?” Dit gaf inzicht in hoe jongeren het besluitvormingsproces ervoeren en of zij daadwerkelijk invloed hadden op beleid.

Veel jongeren ervoeren drempels om actief deel te nemen aan gemeentelijk beleid, zoals een gebrek aan informatie, een onduidelijke structuur of een gevoel van afstand tot de politiek (De Vries & Donker, 2024). Om deze knelpunten te achterhalen, werden vragen gesteld als: “Zijn er dingen waardoor het voor jou moeilijk is om mee te doen aan gemeentelijke projecten?” en “Wat denk jij dat gemeenten beter kunnen doen om jongeren écht te betrekken?” Dit hielp om belemmeringen in kaart te brengen en te identificeren waarom bepaalde groepen jongeren minder deelnamen.

Tot slot werd jongeren gevraagd naar hun eigen ideeën om jeugdparticipatie te verbeteren. Er werden open vragen gesteld zoals: “Hoe zou jij het graag anders zien?” en “Wat zou ervoor zorgen dat jij en andere jongeren meer willen meedoen?” Dit gaf een beeld van hoe jongeren jeugdparticipatie graag zouden willen zien en wat zij dachten dat beter werkte.

Door deze gestructureerde aanpak ontstond een helder beeld van hoe jongeren jeugdparticipatie ervoeren, welke knelpunten zij tegenkwamen en welke oplossingen zij zelf aandroegen. De semigestructureerde interviewvorm bood ruimte om door te vragen op specifieke ervaringen, waardoor het onderzoek een diepgaand en genuanceerd inzicht opleverde in de praktijk van jeugdparticipatie binnen gemeenten.

4.5 Data analyse

Om de hoofdvraag ‘Hoe wordt jeugdparticipatie binnen Groningse en Drentse gemeenten momenteel vormgegeven en welke factoren dragen bij aan de effectiviteit ervan?’ te beantwoorden, werd de data geanalyseerd met thematische codering met Atlas.ti, waarbij patronen, thema's en verschillen in de antwoorden van beleidsmakers en jongeren werden geïdentificeerd. Het merendeel van de data was verzameld via interviews; beleidsdocumenten

dienden als aanvullende bron om de formele beleidskaders, intenties en strategieën van gemeenten te analyseren.

Voor de analyse van deze documenten werd een documentanalyse uitgevoerd, waarbij beleidsstukken van gemeenten systematisch werden gecodeerd op expliciete en impliciete verwijzingen naar jeugdparticipatie. Hierbij werd gelet op gebruikte termen, benoemde vormen van participatie, de mate van betrokkenheid van jongeren, en op welke manier participatie werd verankerd in gemeentelijk beleid. Deze informatie werd vergeleken met de uitspraken van beleidsmakers om discrepanties of overeenkomsten tussen beleid en praktijk te signaleren.

De analyse richtte zich op vier deelvragen, die aan de hand van dezelfde data werden onderzocht. De antwoorden op de interviews werden gecategoriseerd in verschillende thema's die naar voren kwamen uit de data, om zo inzicht te krijgen in de onderliggende dynamieken van jeugdparticipatie binnen gemeenten. De data werd deels op een deductieve en deels op een inductieve manier geanalyseerd. Door een combinatie van deductieve en inductieve analyse te gebruiken, werd enerzijds gebruik gemaakt van bestaande theorieën, zoals de Ladder van Participatie, om specifieke patronen te identificeren, terwijl anderzijds ruimte werd geboden voor nieuwe inzichten die uit de interviews zelf naar voren kwamen. Deze benadering zorgde voor zowel een bevestiging van bestaande kennis als de ontdekking van onverwachte elementen in de gegevens.

De eerste deelvraag, 'Op welke manier geven gemeenten momenteel vorm aan jeugdparticipatie?', werd beantwoord door de antwoorden van beleidsmedewerkers en de beleidsdocumenten te analyseren. De interviews en beleidsdocumenten werden gecodeerd om te identificeren welke thema's naar voren kwamen met betrekking tot de manier waarop jeugdparticipatie werd vormgegeven. De antwoorden werden geanalyseerd op basis van de verschillende niveaus van de Ladder van Participatie van Hart, waarbij beleidsmedewerkers aangaven of participatie zich beperkte tot informeren, raadplegen, of dat jongeren daadwerkelijk invloed hadden op besluitvorming. Deze thema's werden vervolgens geanalyseerd om te bepalen op welke manieren jeugdparticipatie daadwerkelijk werd uitgevoerd en welke structuur of benadering door gemeenten werd toegepast. De antwoorden van jongeren konden in dit proces een aanvullend perspectief bieden.

De tweede deelvraag, 'Welke aspecten van de huidige aanpakken blijken effectief te zijn?', werd eveneens onderzocht door middel van thematische codering van de interviews met

beleidsmedewerkers. Hier werden de antwoorden van beleidsmedewerkers gecategoriseerd op basis van welke benaderingen zij als effectief beschouwden. Thema's zoals succesfactoren en voorbeelden van succesvolle participatie werden geïdentificeerd. Dit hielp bij het vaststellen van de specifieke elementen die als effectief werden beschouwd in de huidige aanpakken van jeugdparticipatie. Ook de antwoorden van jongeren konden waardevolle inzichten opleveren in de effectiviteit van de huidige aanpakken. Jongeren konden bijvoorbeeld reflecteren op de impact die hun deelname daadwerkelijk had gehad en aangeven welke vormen van participatie zij als het meest waardevol ervaren, wat kon bijdragen aan het identificeren van effectieve methoden.

De derde deelvraag, 'Welke knelpunten ervaren gemeenten bij het betrekken van jongeren?', werd op dezelfde manier geanalyseerd. De interviews met beleidsmedewerkers werden gecodeerd om thema's te identificeren die betrekking hadden op de obstakels die zij tegenkwamen bij het implementeren van jeugdparticipatie. De gecodeerde antwoorden hielpen om de belangrijkste knelpunten te identificeren en te begrijpen welke factoren de effectiviteit van jeugdparticipatie belemmerden. Ook hier konden de antwoorden van jongeren bijdragen aan de analyse van de knelpunten. Jongeren konden bijvoorbeeld aangeven welke obstakels zij zelf ervaren, zoals een gebrek aan terugkoppeling, beperkte invloed op besluitvorming, of de manier waarop hun inbreng wel of niet werd verwerkt. Dit kon extra diepgang bieden bij het begrijpen van de uitdagingen die beleidsmedewerkers beschreven.

De vierde deelvraag, 'Hoe ervaren jongeren zelf de mogelijkheden voor participatie binnen gemeenten?', werd beantwoord door de antwoorden van jongeren te analyseren met behulp van thematische codering. De ervaringen van jongeren werden gecategoriseerd op basis van thema's zoals invloed, motivatie, en belemmeringen die zij ervaren in hun deelname aan gemeentelijke besluitvormingsprocessen. De data uit de interviews werd gecodeerd om te begrijpen hoe jongeren hun eigen participatie ervaren en welke factoren volgens hen bepalend waren voor de effectiviteit van hun betrokkenheid.

4.6 Kwaliteitseisen

Om ervoor te zorgen dat dit onderzoek betrouwbaar en zorgvuldig werd uitgevoerd, werd het beoordeeld aan de hand van vier belangrijke pijlers: geloofwaardigheid, overdraagbaarheid, afhankelijkheid en bevestigbaarheid (Lincoln & Guba, 1985). Deze pijlers hielpen om de

kwaliteit van het onderzoek te waarborgen en ervoor te zorgen dat de resultaten daadwerkelijk iets zeiden over de werkelijkheid.

Geloofwaardigheid betekent dat de resultaten een eerlijke en accurate weergave zijn van hoe beleidsmedewerkers en jongeren jeugdparticipatie ervaren (Lincoln & Guba, 1985). In dit onderzoek werd dat op verschillende manieren gewaarborgd. Allereerst werden zowel beleidsmedewerkers als jongeren geïnterviewd, zodat er vanuit meerdere perspectieven naar het onderwerp werd gekeken. Daarnaast werden beleidsdocumenten geanalyseerd om te controleren of wat er in de interviews naar voren kwam, ook terug te zien was in het beleid. Om te voorkomen dat uitspraken verkeerd werden geïnterpreteerd, kregen respondenten de kans om hun antwoorden na te lezen en indien nodig te verduidelijken (member-checking).

Overdraagbaarheid gaat over de vraag of de resultaten ook relevant kunnen zijn voor andere gemeenten of beleidscontexten (Lincoln & Guba, 1985). Dit onderzoek richtte zich op gemeenten in Drenthe en Groningen, maar door gedetailleerd te beschrijven hoe jeugdparticipatie in deze gemeenten was ingericht en welke aanpakken effectief of minder effectief bleken te zijn, konden andere gemeenten hier lessen uit trekken. Door deze context duidelijk te schetsen, werd het voor anderen mogelijk om te bepalen of de bevindingen ook op hun situatie van toepassing waren.

Afhankelijkheid, ofwel betrouwbaarheid, betekent dat als iemand anders hetzelfde onderzoek op een vergelijkbare manier zou uitvoeren, de resultaten in grote lijnen hetzelfde zouden moeten zijn (Lincoln & Guba, 1985). Dit werd gewaarborgd door een gestructureerde aanpak te hanteren. De interviews werden opgenomen en nauwkeurig uitgeschreven, zodat de analyse gebaseerd was op de oorspronkelijke antwoorden van de respondenten. Vervolgens werd de data geanalyseerd met behulp van thematische codering in Atlas.ti, een softwareprogramma waarmee patronen en thema's systematisch konden worden geïdentificeerd. Dit zorgde ervoor dat de analyse niet willekeurig gebeurde, maar volgens een duidelijke methode.

Bevestigbaarheid draait om objectiviteit: de resultaten moeten voortkomen uit de verzamelde data en niet uit de persoonlijke mening of vooroordelen van de onderzoeker (Lincoln & Guba, 1985). Dit werd gewaarborgd door transparant te werken. Er werd zorgvuldig beschreven hoe de data waren verzameld en geanalyseerd, zodat de keuzes die in het onderzoek waren gemaakt, inzichtelijk en controleerbaar waren. Daarnaast werden de bevindingen

besproken met de scriptiebegeleider en andere experts (peer debriefing), zodat er kritisch naar de interpretatie van de resultaten werd gekeken.

Door deze vier pijlers te hanteren, werd de kwaliteit van het onderzoek gewaarborgd en werd ervoor gezorgd dat de resultaten een betrouwbaar en waardevol inzicht gaven in hoe jeugdparticipatie binnen gemeenten verbeterd kon worden.

4.7 Ethische overwegingen

Bij dit onderzoek werd zorgvuldig rekening gehouden met ethische principes om de rechten en privacy van de deelnemers te waarborgen. Dit omvatte onder andere vrijwillige deelname, geïnformeerde toestemming, vertrouwelijke gegevensverwerking en ethische toetsing.

Alle deelnemers werden vooraf volledig geïnformeerd over het doel en de opzet van het onderzoek. Dit gebeurde via een informatiebrief en een mondelinge toelichting voorafgaand aan het interview. Deelnemers kregen uitleg over hoe hun gegevens zouden worden gebruikt en wat hun rechten waren binnen het onderzoek. Deelname was volledig vrijwillig en deelnemers konden op elk moment, zonder opgave van reden, besluiten om hun deelname te stoppen of hun gegevens te laten verwijderen. Voordat het interview begon, werd expliciet om schriftelijke en mondelinge toestemming gevraagd voor deelname en het opnemen van het gesprek en voor hoe de data zou worden gebruikt.

Om de privacy van deelnemers te beschermen, werden alle interviews gepseudonimiseerd. Dit betekende dat namen, specifieke functietitels en andere herkenbare gegevens werden weggelaten of vervangen door algemene aanduidingen. De verzamelde data werden alleen gebruikt voor onderzoeksdoeleinden en waren uitsluitend toegankelijk voor de onderzoeker. De onderzoeksbevindingen werden alleen in gepseudonimiseerde vorm gedeeld met de interne begeleider van de Rijksuniversiteit Groningen en de externe begeleider van CMO STAMM. Er werd geen informatie gedeeld die individuele deelnemers herkenbaar kon maken in de rapportage.

De verzamelde data, inclusief audio-opnamen en transcripties van interviews, werden veilig opgeslagen op de Y-schijf van de Rijksuniversiteit Groningen, een beveiligde server met beperkte toegang. Audio-opnamen werden uitsluitend gebruikt voor de transcriptie en werden na voltooiing van het onderzoek verwijderd. De transcripties werden gedurende de

onderzoekperiode beveiligd bewaard en na afronding van de scriptie conform de richtlijnen vernietigd.

Triangulatie werd toegepast door gegevens van beleidsmedewerkers en jongeren te combineren, zodat een compleet en genuanceerd beeld ontstond van jeugdparticipatie. Door meerdere perspectieven mee te nemen, werd de betrouwbaarheid van de onderzoeksresultaten vergroot en werden mogelijke vooroordelen in de data-analyse verminderd.

Omdat jongeren een kwetsbare groep konden vormen binnen onderzoek, werden de interviewvragen specifiek voor hen ter goedkeuring voorgelegd aan de ethische commissie van de Rijksuniversiteit Groningen. Dit proces waarborgde dat de vragen ethisch verantwoord en passend waren voor de doelgroep. Hierbij werd gekeken naar de formulering van vragen, de toegankelijkheid van het taalgebruik en de manier waarop gevoelige onderwerpen werden besproken. De goedkeuring van de ethische commissie bevestigde dat het onderzoek voldeed aan de richtlijnen voor ethisch verantwoord wetenschappelijk onderzoek.

Door deze ethische richtlijnen strikt na te leven, werd de integriteit van het onderzoek gewaarborgd en werd ervoor gezorgd dat deelnemers op een respectvolle en veilige manier konden bijdragen aan het onderzoek.

5.0 Resultaten

In de resultatensectie worden de bevindingen uit de interviews met beleidsmedewerkers en jongeren gepresenteerd. Uit de analyse zijn vijf thema's naar voren gekomen. Twee van deze thema's - verbeteringen voor jeugdparticipatie en algemene bevindingen - zijn inductief tot stand gekomen op basis van wat de respondenten zelf aandroegen of antwoorden op interviewvragen waar geen theorie over gevonden was in het theoretisch kader. De overige drie thema's - vorm van jeugdparticipatie, effectiviteit binnen jeugdparticipatie en knelpunten binnen jeugdparticipatie - zijn deductief afgeleid en theoretisch onderbouwd in hoofdstuk 2. De resultaten worden per thema besproken en geïllustreerd met citaten van de participanten. Voordat de thema's aan bod komen, worden eerst de kenmerken van de geïnterviewde jongeren en beleidsmedewerkers toegelicht.

5.1 Kenmerken participanten

Voor dit onderzoek zijn in totaal negen semigestructureerde interviews afgenomen, waarbij elf personen zijn geïnterviewd: zeven beleidsmedewerkers en vier jongeren. In twee van deze interviews waren twee beleidsmedewerkers tegelijk aanwezig, wat verklaart waarom het aantal geïnterviewde personen hoger ligt dan het aantal interviews. De beleidsmedewerkers waren afkomstig uit vijf verschillende gemeenten in de provincies Groningen en Drenthe.

De geïnterviewde beleidsmedewerkers vervulden uiteenlopende functies binnen hun gemeentelijke organisatie, waardoor jeugdparticipatie vanuit verschillende perspectieven werd belicht. Eén beleidsmedewerker (gemeente 1) werkte op de afdeling Samenlevingszaken, waarbij jeugdbeleid een belangrijk onderdeel van het takenpakket vormt. Een andere beleidsmedewerker (gemeente 2) was actief als beleidsadviseur binnen het sociaal domein, met specifieke aandacht voor jeugd en onderwijs. Een derde (gemeente 3) respondent hield zich binnen haar functie als beleidsmedewerker jeugd gedurende een bepaalde periode uitsluitend bezig met jeugdparticipatie. Twee participanten (gemeente 4) uit dezelfde gemeente werkten naast elkaar als beleidsadviseur jeugd en onderwijs binnen het sociaal domein, en als regisseur voor dorpen en sociale leefbaarheid. De laatste twee beleidsmedewerkers (gemeente 5), eveneens afkomstig uit dezelfde gemeente, waren naast elkaar werkzaam binnen het domein innovatie en onderzoek (met participatie als een van de thema's), en als beleidsmedewerker preventief jeugdbeleid binnen het sociaal domein.

De vier jongeren die deelnamen aan het onderzoek zijn allen actief betrokken bij jeugdparticipatie in hun gemeente of provincie. Zij participeerden via verschillende vormen, zoals gemeentelijke jongerenraad, jongerencollege, provinciale jongerenadviesraden en als jongerenambassadeur. De leeftijden van deze jongeren varieerde tussen de 16 en 25 jaar, met individuele respondenten van 16, 18, 22 en 25 jaar. Deze variatie in leeftijd en participatievorm bood waardevolle inzichten in de ervaringen van jongeren met verschillende achtergronden en mate van betrokkenheid bij gemeentelijke besluitvorming.

Tabel 2 geeft een overzicht van de participanten. Bovenaan staan de beleidsmedewerkers, met vermelding van hun functie en de vorm van participatie die zij toepassen. Daaronder volgen de jongeren, waarbij is aangegeven aan welke vorm van jeugdparticipatie zij deelnemen.

Tabel 2: achtergrondinformatie en participatievormen

Participanten	Functie	Vorm
Beleidsmedewerker 1 (Gemeente 1)	Werkt op afdeling samenlevingszaken waarbij jeugdbeleid een belangrijk onderdeel van het takenpakket vormt.	Jongerencollege en bezig met het opzetten van een jongerenraad.
Beleidsmedewerker 2 (Gemeente 2)	Beleidsadviseur sociaal domein, met specifieke aandacht voor jeugd en onderwijs.	Geen vaste participatievorm en zoeken jongeren op wanneer nodig.
Beleidsmedewerker 3 (Gemeente 3)	Beleidsmedewerker jeugd en hield zich een bepaalde periode uitsluitend bezig met jeugdparticipatie.	Kindergemeenteraden verspreid door de provincie. Bezig met uitbreiden naar jongeren. Daarnaast willen ze “speaking minds” gaan inzetten.
Beleidsmedewerker 4 (Gemeente 4)	Beleidsadviseur jeugd en onderwijs binnen het sociaal domein.	Voert gesprekken met jongeren en heeft twee concrete participatie-initiatieven, namelijk “de club van 16” en “GOAL”.
Beleidsmedewerker 5 (Gemeente 4)	Regisseur voor dorpen en sociale leefbaarheid.	Zie hierboven.
Beleidsmedewerker 6 (Gemeente 5)	Werkzaam binnen het domein innovatie en onderzoek.	Deze gemeente gaat in gesprek met jongeren aan de hand van samenwerkingspartners die dicht bij jongeren staan. Daarnaast hebben ze wat andere initiatieven zoals samenwerken met hanzehogeschool en ze nemen incidenteel enquêtes af.
Beleidsmedewerker 7 (Gemeente 5)	Beleidsmedewerker preventief jeugdbeleid binnen het sociaal domein.	Zie hierboven.
Jongere 1 (16 jaar)	-	Jongerencollege en is bezig met het opzetten van een jongerenraad.
Jongere 2 (22 jaar)	-	Voorzitter van een jongerenadviesraad van de provincie.
Jongere 3 (25 jaar)	-	Voorzitter van een

		jongerenadviesraad van de provincie.
Jongere 4 (18 jaar)	-	Jongerenambassadeur bij de gemeente.

N=11

5.2 Vorm van jeugdparticipatie

Het thema *vorm van jeugdparticipatie* richt zich op de wijze waarop gemeenten jeugdparticipatie in de praktijk vormgeven. Hierbij wordt gekeken naar de gebruikte aanpakken, de onderwerpen die binnen deze participatie aan bod komen, en hoe zowel jongeren als beleidsmedewerkers deze verschillende vormen van jeugdparticipatie ervaren en waarderen. In hoofdstuk 3 werd aangegeven dat, naast de analyse van de interviews, ook een analyse van beleidsdocumenten over jeugdparticipatie zou worden uitgevoerd. De betrokken beleidsmedewerkers hebben echter, ondanks het verzoek om beschikbare documenten op te sturen, geen stukken aangeleverd. Alleen de vijfde gemeente heeft een overzicht gestuurd van de participatievormen die zij bij jongeren toepassen.

Uit de interviews blijkt dat de vijf bevroagde gemeenten elk op een eigen manier invulling geven aan jeugdparticipatie. Er is geen uniforme aanpak: gemeenten gebruiken verschillende vormen en combineren deze soms met elkaar. In sommige gemeenten is jeugdparticipatie structureel ingebed, terwijl het in andere gemeenten incidenteel wordt toegepast. Veelgenoemde vormen zijn jongerenraden, jongerencolleges en het organiseren van gesprekken met jongeren. Daarnaast zijn er ook initiatieven ontwikkeld in samenwerking met externe organisaties of op basis van gemeentelijke eigen invulling. In de meeste gevallen vallen de gehanteerde vormen van jeugdparticipatie binnen de treden *raadplegen* en *adviseren* van de participatieladder, omdat het voornamelijk gaat om participatievormen waarbij jongeren om advies en input wordt gevraagd.

De eerste gemeente maakt gebruik van een jongerencollege, waarbij jongeren zowel gevraagd als ongevraagd advies kunnen geven aan de gemeente. Daarnaast is er binnen deze gemeente een (geïnterviewde) jongere betrokken bij het oprichten van een jongerenraad. De tweede gemeente werkt niet met een vaste participatievorm, maar gaat vooral rechtstreeks in gesprek met jongeren. Daarnaast worden er af en toe enquêtes ingezet om input te verzamelen.

In de derde gemeente zijn meer dan tien kindergemeenteraden actief verspreid over de gemeente. Ook is er een kinderburgemeester aangesteld. Deze gemeente is bezig met het uitbreiden van jeugdparticipatie richting oudere jongeren. Eerder was er een jongerenadviesraad, maar deze is beëindigd omdat deze vorm niet goed aansloot bij de praktijk. De gemeente wil de methode “Speaking Minds” inzetten, waarbij jongeren onder schooltijd werken aan maatschappelijke thema’s en hierover advies uitbrengen aan de gemeente.

De vierde gemeente voert gesprekken met jongeren en heeft daarnaast twee concrete participatie-initiatieven. Het eerste is “De club van 16”, waarbij jongeren die zestien jaar worden uitgenodigd voor een gesprek over hun visie op verschillende thema’s. Het tweede initiatief is “GOAL”, een digitaal participatieplatform waarin jongeren via enquêtes of spellen hun mening kunnen geven. Binnen dit platform vindt ook structurele terugkoppeling plaats.

De vijfde gemeente blijft in gesprek met jongeren via samenwerkingspartners die dicht bij de doelgroep staan. Deze contacten zorgen ervoor dat signalen en behoeften van jongeren in het beleid worden meegenomen. Ook werkt deze gemeente samen met de Hanzehogeschool aan een behoefteonderzoek onder jongeren en zetten ze incidenteel enquêtes in.

Alle gemeenten - behalve de derde gemeente - geven aan dat er geen vaste structuren en procedures zijn. Ze hebben allemaal initiatieven, maar hoe deze gebruikt worden is in bijna alle gemeenten niet zwart omlijnd. De manier hoe ze jeugdparticipatie inzetten heeft geen duidelijke procedure en hoe de input van jongeren wordt meegenomen heeft dat ook niet. Een paar gemeenten noemen dat het vaak afhankelijk is van de persoon die erop zit hoe jeugdparticipatie gebruikt wordt. Daarnaast geven beleidsmedewerkers en jongeren beiden aan dat terugkoppeling niet standaard wordt gedaan en dat het soms wel en soms niet wordt gedaan. Een participant benoemde dit:

“Ik ben niet van de jongerenparticipatie zeg maar. Het staat iedereen vrij om dat te doen, maar de manier waarop is niet vastgelegd. En aan de ene kant is dat prettig, maar aan de andere kant ja, kun je ook niet verwijzen naar ‘oh, dit is de manier waarop we het doen’.” - B2

5.2.1 Onderwerpen

De onderwerpen die binnen jeugdparticipatie aan bod komen, variëren wat per gemeente, maar zijn in de meeste gevallen gericht op thema's die jongeren direct raken of die aansluiten bij hun belevingswereld. Veelgenoemde thema's zijn mentale gezondheid, onderwijs, jeugdzorg, schoolverzuim, leefbaarheid, voorzieningen en mobiliteit. Ook onderwerpen zoals eenzaamheid, veiligheid rondom school, en inclusieve speelvoorzieningen worden regelmatig genoemd. Deze thema's worden vaak besproken in samenwerking met jongeren omdat ze passen binnen het sociaal domein en jongeren hierover uit eigen ervaring kunnen meepraten.

Sommige gemeenten geven jongeren daarnaast ruimte om zelf onderwerpen aan te dragen, terwijl andere gemeenten onderwerpen aandragen die actueel zijn binnen het gemeentelijk beleid. Daarbij is het opvallend dat jeugdparticipatie zelden plaatsvindt rondom beleidsdomeinen die verder van jongeren afstaan, zoals infrastructuur, erfgoed of grote landelijke thema's als klimaatbeleid. Hoewel thema's als wonen en werkgelegenheid soms worden genoemd, geven meerdere respondenten aan dat jeugdparticipatie voornamelijk wordt ingezet voor "jongerenonderwerpen", zoals voorzieningen in dorpen, onderwijs en welzijn. Een deelnemer verwoordde het als volgt:

“Dat je het met name over jongerenparticipatie hebt als het om thema's gaat waarvan je verwacht dat ze daar ook wat van vinden.” - B2

Tegelijkertijd werd ook benoemd dat jongeren over een groot deel van de beleidsdomeinen niet worden geraadpleegd. Een respondent noemt dat sommige onderwerpen gevoelig liggen (zoals alcoholgebruik), en dat gemeentelijk beleid en jongeren wensen soms sterk uiteenlopen. De resultaten suggereren dat jeugdparticipatie binnen de geïnterviewde gemeenten voornamelijk wordt toegepast op thema's die direct betrekking hebben op het dagelijks leven en welzijn van jongeren.

5.2.2 Mening vorm

Jongeren geven in de interviews aan dat zij een sterke voorkeur hebben voor structurele en gelijkwaardige vormen van participatie. Zij willen niet pas laat in een proces betrokken worden, maar juist vanaf het begin meedenken over beleid of plannen. Een jongere gaf aan:

“Ik liever op een structurele manier.” -J1

Er is waardering voor directe betrokkenheid bij beleidsmedewerkers, bijvoorbeeld door letterlijk aan tafel te zitten. Dit wordt als leerzaam én leuk ervaren:

“Dat je mee aan tafel zit bij de beleidsmedewerker waar het besproken wordt. Hebben we een paar keer gedaan en dat is ten eerste heel leerzaam en het is ook hartstikke leuk.” -J2

Tegelijkertijd zien jongeren ook waarde in informele participatievormen, zoals koffiemomenten of spontane gesprekken. Dit verlaagt volgens hen de drempel om te praten en maakt het makkelijker om vrijuit te spreken. Sommigen benadrukken bovendien dat zij liever zelf initiatief nemen, bijvoorbeeld door een probleem te onderzoeken en met oplossingen te komen:

“Dat je er zelf naar gaat kijken, er zelf achterkomen, er zelf de dingen mee gaat doen. (...) Dat ik aan zet ben in plaats van dat zij aan zet zijn.” -J1

Over het algemeen zijn jongeren positief over het feit dat gemeenten jeugdparticipatie steeds serieuzer lijken te nemen. Een jongere benoemde wel het onderscheid tussen participerende jongeren en algemene jongeren:

“Als je dus meedoet aan een vorm van jeugdparticipatie, wordt je mening best serieus genomen. Maar jij twijfelt erover of de mening van de algemene jongeren serieus wordt genomen.” -J3

Ze geven aan zich vaak gehoord te voelen, maar benadrukken wel dat het belangrijk is dat participatie geen verplicht ‘vinkje’ wordt. Het moet volgens hen écht iets bijdragen en geen symbolisch karakter hebben.

Beleidsmedewerkers beschrijven jeugdparticipatie in hun gemeente doorgaans als een vorm van jongeren betrekken bij thema's of projecten. In één geval werd dit expliciet benoemd als een adviserende rol:

“Maar dat is in mijn opzicht geen jongeren participatie. Dat is meer advies vragen.” -B1

Een aantal van de beleidsmedewerkers benadrukken dat de vorm van participatie afhankelijk is van het onderwerp en de doelgroep: *“Je hebt verschillende manieren om het op te halen en de ene keer kun je het zo doen.”* Participatie wordt door hen gezien als iets dat maatwerk vereist, waarbij verschillende methodes gebruikt kunnen worden - van gesprekken en workshops tot creatieve of digitale vormen.

5.3 Algemene bevindingen

Het thema *algemene bevindingen* omvat verschillende onderwerpen die niet volledig binnen de andere vooraf opgestelde thema's pasten. Deze bevindingen gaan onder meer over het bewustzijn en de motivatie binnen gemeenten, de rol van politieke betrokkenheid, en de redenen waarom jongeren zich engageren binnen jeugdparticipatie.

5.3.1 Bewustzijn en motivatie gemeente

Beleidsmedewerkers geven aan dat er binnen de gemeente wel degelijk motivatie is om jeugdparticipatie vorm te geven, en dat het onderwerp als belangrijk wordt beschouwd.

Tegelijkertijd wordt door een van de participanten opgemerkt dat de mate waarin jeugdparticipatie als belangrijk wordt gezien, verschilt per persoon binnen de organisatie.

Volgens een andere participant is er zelfs twijfel over hoe serieus het genomen wordt, omdat jeugdparticipatie nog niet stevig is verankerd in bestaande procedures en structuren. Daarnaast geven meerdere beleidsmedewerkers aan dat het bewustzijn over de mogelijkheden van jeugdparticipatie soms nog ontbreekt. Niet alle afdelingen binnen de gemeente zijn zich ervan bewust dat zij jongeren actief zouden kunnen betrekken bij hun beleid. Zoals één beleidsmedewerker aangeeft:

“Dat is niet omdat we het uit principe niet willen, maar gewoon omdat het niet in ons opkomt. (...) jongerenparticipatie komt helemaal niet in ons werkproces voor” -B1

5.3.2 Politiek

De meeste beleidsmedewerkers geven aan dat politiek een belangrijke rol speelt binnen jeugdparticipatie. Zij merken op dat de bestuurlijke kant van de gemeente jeugdparticipatie als een waardevol onderwerp beschouwt en dat er binnen de organisatie veel belangstelling voor is. Tegelijkertijd signaleren meerdere jongeren dat de mate van prioriteit die aan jeugdparticipatie wordt gegeven, sterk kan verschillen per politieke richting. Volgens hen wordt jeugdparticipatie soms ondergeschikt gemaakt aan kortetermijndoelen die binnen een regeerperiode moeten worden gerealiseerd. Dit zorgt ervoor dat langetermijnvisies ontbreken, wat volgens de jongeren de effectiviteit van jeugdparticipatie onder druk zet. Zoals één jongere verwoordt:

“Daarvoor is visie nodig. Daar wil het nog wel in ontbreken. En dan heb ik het vaak niet over de ambtenarij. Die wil vaak wel, maar dan heb ik het voornamelijk over het, ja, in dit geval een gemeente of een staat of statenleden die op kort, op in hun regeerperiode zoveel mogelijk willen bereiken en dat dat niet altijd de keuzes de beste keuzes zijn voor de toekomst.” -J3

5.3.3 Reden betrokkenheid jongeren

Jongeren geven aan dat zij deelnemen aan jeugdparticipatie vanwege hun interesse in maatschappelijke vraagstukken of bestuur in bredere zin. Zoals één van hen zegt: *“Ik heb altijd al interesse gehad in over dingen meedenken.”* De meeste geïnterviewde jongeren zijn via school, studie of andere organisaties betrokken geraakt. Daarnaast noemt een jongere dat ze het belangrijk vinden dat hun stem gehoord wordt, omdat zij de toekomst vertegenwoordigen. Ook het streven naar verandering wordt genoemd als motivatie. Tot slot geeft een deelnemer aan dat het opdoen van ervaring een belangrijke reden is om mee te doen.

5.4 Effectiviteit binnen jeugdparticipatie

Het thema *effectiviteit binnen jeugdparticipatie* richt zich op wat volgens de participanten goed werkt in de praktijk en welke positieve effecten jeugdparticipatie met zich meebrengt. Binnen dit thema wordt besproken wat jongeren en beleidsmedewerkers beschouwen als succesvolle jeugdparticipatie, wat zij het belangrijkste vinden aan jeugdparticipatie, en welke factoren volgens hen bijdragen aan een effectieve uitvoering ervan.

5.4.1 Perceptie succesvolle jeugdparticipatie

Zowel beleidsmedewerkers als jongeren beschreven succesvolle jeugdparticipatie als een proces waarbij jongeren serieus worden genomen, vanaf het begin betrokken zijn en hun inbreng zichtbaar wordt verwerkt in beleid of projecten. Succes werd niet alleen gekoppeld aan het eindresultaat, maar ook aan de manier waarop jongeren zijn betrokken tijdens het proces.

Meerdere respondenten gaven aan dat het belangrijk is dat jongeren niet slechts meedenken over details van bestaande plannen, maar echt vanaf het begin kunnen meewerken aan de totstandkoming ervan. Dit betekent dat jeugdparticipatie volgens hen niet mag worden ingezet als een verplichte ‘check’ op een lijst, maar als een betekenisvolle samenwerking tussen jongeren en de gemeente. Een jongere zei hierover:

“Succesvolle jeugdparticipatie is voor mij jeugd betrekken vanaf het begin. En niet dat alle plannen er al liggen en dat jongeren nog hier en daar de laatste fine tuning, dat ze daar nog invloed op hebben. Maar echt vanaf het begin af aan mee laten denken over, wat willen we daar? En dat er voornamelijk inderdaad met jongeren wordt gesproken en niet over jongeren.” -J3

Daarnaast werd benadrukt dat succesvolle participatie zichtbaar moet zijn in de uitkomsten. Jongeren moeten kunnen terugzien dat hun bijdrage ertoe doet, bijvoorbeeld doordat hun ideeën worden overgenomen of doordat ze een duidelijke terugkoppeling krijgen. Daarnaast benoemen participanten dat jeugdparticipatie inzichten oplevert wat verwachtingen kan bevestigen of juist tegenspreken. Een beleidsmedewerker verwoordde het als volgt:

“Als je achteraf tegen jongeren zou zeggen: ‘oh dit heeft het opgeleverd’ en dat ze tegen je kunnen zeggen: ‘fijn dat dit eruit is gekomen’. En ik vind het ook altijd wel, het is tweedelig, want het is waardevol als je aan de voorkant bepaalde verwachtingen hebt en dat wordt bevestigd door jongeren. Maar het is ook waardevol als je achteraf kunt zeggen: ‘oh, dit was niet wat we verwacht hadden’ Maar des te belangrijker dat je jongeren achteraf daadwerkelijk gesproken hebt, want anders was onze insteek van advies bijvoorbeeld heel anders geweest.” -B1

Ook werd het leeraspect genoemd: participatie wordt als waardevol beschouwd als jongeren hierdoor beter inzicht krijgen in hoe besluitvorming werkt. Tot slot maakten sommige beleidsmedewerkers onderscheid tussen een goed participatieproces en de uitkomst: zelfs wanneer het resultaat anders uitvalt dan gewenst, kan het proces nog steeds als succesvol worden ervaren indien het zorgvuldig en inclusief is verlopen.

5.4.2 Belang jeugdparticipatie

Uit de interviews blijkt dat zowel beleidsmedewerkers als jongeren jeugdparticipatie van groot belang vinden, zowel voor het beleid zelf als voor de jongeren die eraan deelnemen. Een veelgenoemd motief is het vergroten van draagvlak: door jongeren te betrekken sluit beleid beter aan bij hun leefwereld, wat acceptatie en effectiviteit vergroot. Een jongere gaf bijvoorbeeld aan dat je in eerste instantie boos kunt reageren wanneer er iets in je omgeving verandert, maar dat je meer begrip kunt opbrengen zodra je de achterliggende reden begrijpt - zelfs als je het er niet volledig mee eens bent. Daarnaast geven beleidsmedewerkers aan dat jongeren als ervaringsdeskundigen waardevolle inzichten bieden, vooral bij thema's die hen direct raken. Een respondent benoemde dat de gemeente er is voor de burgers en hun inzichten daarom van belang zijn:

“We hebben in ons beleid heel erg staan van wij zijn er voor de burgers. Wij doen wat de burgers willen en we zijn er niet voor onze eigen organisatie, maar we zijn er voor onze inwoners. Nou, dan is het dus ook hartstikke belangrijk dat je dus ook werkelijk weet wat die inwoner wil en dat dat centraal staat.” -B1

Daarnaast wordt jeugdparticipatie genoemd als middel om beleid toekomstbestendig te maken. Jongeren worden gezien als toekomstige burgers en gebruikers van voorzieningen, waardoor hun betrokkenheid nu helpt om beter beleid te maken voor later. Een participant benoemt dat hierdoor gemeenten wellicht kunnen voorkomen dat jongeren wegtrekken. Ook wordt gewezen op financiële voordelen: goed afgestemde participatie kan op de lange termijn kosten besparen, bijvoorbeeld doordat jongeren zich beter gehoord voelen en hierdoor bijvoorbeeld minder gebruik hoeven te maken van jeugdhulp.

Ook het sociale en persoonlijke ontwikkelingsaspect wordt benoemd. Deelname aan participatieprocessen draagt bij aan zelfvertrouwen, betrokkenheid bij de samenleving en het ontwikkelen van een stem. Eén beleidsmedewerker benoemde:

“Kinderen geven aan dat hun zelfvertrouwen zo enorm groeit. En dus het gaat ergens over het stukje ontwikkeling, en dat vinden we eigenlijk belangrijker.” -B2

Tot slot noemen meerdere respondenten dat jeugdparticipatie bijdraagt aan meer verbondenheid in de samenleving. Het biedt jongeren een plek, laat hen ervaren dat hun mening telt, en draagt zo bij aan inclusie, cohesie en een aantrekkelijke leefomgeving voor jong en oud. Het zorgt er volgens een aantal respondenten voor dat de kloof tussen gemeenten en jongeren verkleind wordt. Jeugdparticipatie zorgt ervoor dat de gemeente begrijpt wat er speelt onder jongeren. Een beleidsmedewerker waarschuwt wat er gebeurt als je niet met inwoners spreekt:

“Voordat je het weet zit je zelf in je kantoorbubbel en heb je geen flauw idee meer wat er buiten gebeurt.” -B1

Zowel jongeren en beleidsmedewerkers benadrukken namelijk dat jongeren een ander perspectief bieden. Door jongeren te laten participeren haalt de gemeente inzichten op die ze zonder jongeren niet naar voren zouden komen. Deze ‘frisse blik’ zoals een participant dit noemt is van belang voor beleid, omdat het de werkelijkheid beter in kaart brengt.

5.4.3 Effectiviteit

Uit de interviews blijkt dat participanten verschillende factoren benoemen die volgens hen bijdragen aan effectieve jeugdparticipatie. De genoemde factoren verschillen niet per se tussen beleidsmedewerkers en jongeren. Eén van de meest genoemde aspecten is het belang van terugkoppeling aan jongeren. Meerdere beleidsmedewerkers en jongeren geven aan dat participatie niet ophoudt bij het verzamelen van input. Volgens hen wordt participatie pas echt effectief wanneer jongeren ook horen wat er met hun bijdrage is gebeurd. Zij geven aan dat dit helpt om jongeren serieus te laten voelen en vertrouwen op te bouwen in het proces. Volgens sommige respondenten draagt terugkoppeling ook bij aan het gevoel van eigenaarschap bij

jongeren en stimuleert het hen om opnieuw mee te doen. Zoals één beleidsmedewerker verwoordde:

“Terugkoppeling is gewoon verschrikkelijk belangrijk. Je kunt niet iets vragen of ontvangen om vervolgens daar nooit meer iets van te laten horen. Dat is echt wel een heel essentieel ding om ze daadwerkelijk te laten zien dat ze gehoord worden.” -B3

Daarnaast wijzen veel beleidsmedewerkers op het belang van samenwerking met externe partners zoals scholen, jongerenwerk of zorgorganisaties. Zij geven aan dat deze partijen vaak beter weten hoe jongeren te bereiken en welke benadering aansluit bij hun leefwereld. Volgens verschillende respondenten vergroot deze samenwerking de effectiviteit van jeugdparticipatie, omdat het jongeren betreft via bestaande, vertrouwde netwerken. Ook wordt benoemd dat externe partners kunnen helpen om signalen op te vangen van jongeren die de gemeente zelf niet direct bereikt. Een beleidsmedewerker benoemde het belang van andere organisaties:

“Bijvoorbeeld een jongerenwerker of een leerkracht, die staan toch wat dichterbij de jongeren. Dat zijn bekende gezichten. En wij zijn van de gemeente, die hoge blauwe toren ergens in het gemeentehuis zeg maar. Wij staan toch wat verder van hun leefwereld af.” -B2

Verder werd benadrukt dat het belangrijk is om aan te sluiten bij de beleavingswereld van jongeren. Participatie wordt effectiever wanneer jongeren zich kunnen herkennen in de thema's en er persoonlijke betrokkenheid bij voelen. Beleidsmedewerker benoemde:

“Een thema wat hen aan het hart gaat, niet alleen voor hunzelf, maar ook voor hun omgeving. Dat je merkt dat hij toch wat meer aansluit bij hun interesses en wat er in hun wereld op dat moment belangrijk is. Dat wel echt bepalend is voor succes.” -B5 & “laagdrempelig en gewoon meer passend bij de leefwereld van kinderen.” -B3

Ook het durven experimenteren, bijvoorbeeld door te “gewoon doen en proberen”, werd door meerdere beleidsmedewerkers en jongeren gezien als waardevol. Een respondent benoemde

“gaandeweg leren” als een belangrijk onderdeel van jeugdparticipatie en gewoon met jongeren in gesprek te gaan. Een participant benadrukt dat je achter je bureau weg moet stappen en letterlijk naar buiten moet gaan, zoek de jongeren op in hun eigen omgeving.

Daarnaast wordt in enkele interviews het belang benadrukt van het formeel vastleggen van jeugdparticipatie binnen de organisatie. Volgens deze respondenten draagt het borgen van participatie in beleid, werkprocessen of bestuurlijke afspraken bij aan de continuïteit en structurele inbedding ervan. Een participant geeft aan dat je er dan niet meer omheen kan. Zij geven aan dat jeugdparticipatie nu soms afhankelijk is van individuele ambtenaren of projecten, waardoor het kwetsbaar is bij personeelwisselingen of beleidsveranderingen. Door afspraken vast te leggen wordt het volgens hen gemakkelijker om jeugdparticipatie ook op lange termijn vol te houden en serieus te nemen als vast onderdeel van het gemeentelijke werk. Daarentegen benoemen beleidsmedewerkers ook het belang van flexibiliteit. Een beleidsmedewerker omschreef het als volgt:

“Ik denk dat dat werkt voor de organisatie omdat het echt er is en ook vastgesteld is en het ook formeel een jongerencollege is, dat je dan ook er niet omheen kan. Dat is wel belangrijk.” -B1

Naast deze veelgenoemde punten noemen verschillende participanten ook een aantal meer praktische voorwaarden. Zo wordt aangegeven dat het helpt om met een vaste groep jongeren over een langere periode samen te werken. Dit draagt volgens hen bij aan vertrouwen, continuïteit en verdieping van de samenwerking. Ook het duidelijk stellen van kaders en verwachtingen wordt genoemd: jongeren moeten volgens de geïnterviewden weten waar ze invloed op hebben en waar niet, om frustratie en onduidelijkheid te voorkomen. Verder wordt genoemd dat participatie vooral laagdrempelig en toegankelijk moet zijn, bijvoorbeeld door informele vormen te gebruiken of door jongeren in hun eigen omgeving te benaderen. Een beleidsmedewerker zei:

“Wat ook wel helpt is naar de jongeren toegaan. Dus aansluiten bij bestaande dingen.” -B5

5.5 Knelpunten binnen jeugdparticipatie

Het thema ‘knelpunten binnen jeugdparticipatie’ richt zich op de belemmeringen die jongeren en beleidsmedewerkers ervaren bij het vormgeven en uitvoeren van jeugdparticipatie. Binnen dit thema is gekeken naar welke knelpunten het vaakst worden genoemd, welke minder vaak voorkomen, en of jongeren en beleidsmedewerkers dezelfde knelpunten benoemen.

In de gesprekken met beleidsmedewerkers komt naar voren dat zij relatief veel knelpunten ervaren. Jongeren noemen eveneens enkele knelpunten, waarvan een aantal overlappen met de ervaringen van beleidsmedewerkers. Daarbij gaat het met name om de moeilijkheid om jongeren te bereiken, de afstand tussen jongeren en de gemeente, en het ontbreken van terugkoppeling na deelname. Enkele jongeren geven daarnaast aan dat het participatieproces traag verloopt. Eén jongere merkt op dat er een gevoel van ongelijkwaardigheid bestaat binnen de participatievorm, en dat hij of zij zich niet altijd serieus genomen voelt. Diezelfde jongere benoemt dat de participatie soms als symbolisch wordt ervaren. Over het algemeen geven jongeren echter aan dat zij weinig knelpunten kunnen bedenken en dat zij redelijk tevreden zijn over de vorm van jeugdparticipatie waarin zij deelnemen. Eén jongere verwoordt dit als volgt:

“Voor de rest nee, ik kan niet zo heel veel uitdagingen verder verzinnen.” -J2

Beleidsmedewerkers noemen een aantal knelpunten die ook door jongeren worden herkend, maar daarnaast komen er ook knelpunten naar voren die slechts door enkele of een enkele beleidsmedewerker worden benoemd. Het meest genoemde knelpunt onder vrijwel alle beleidsmedewerkers is de bereikbaarheid van jongeren. Daarbij wordt aangegeven dat vaak dezelfde groep jongeren wordt bereikt, terwijl het lastig is om andere jongeren - met name jongeren die niet vanzelfsprekend geïnteresseerd zijn in politiek of bestuurlijke onderwerpen - te betrekken. Een participant vatte dit kernachtig samen met de opmerking: *“Vind ze maar eens.”* en het behouden van blijkt volgens een participant ook een knelpunt te zijn. Beleidsmedewerkers geven aan dat jongeren vaak niet reageren op uitnodigingen en dat bijvoorbeeld enquêtes slechts beperkt worden ingevuld. De jongeren die wél participeren zijn doorgaans al betrokken of geïnteresseerd in bestuurlijke processen, wat maakt dat zij niet representatief zijn voor ‘de

gemiddelde jongere'. Tegelijkertijd wordt benoemd dat men juist andere groepen wil bereiken, zoals kwetsbare jongeren, wat in de praktijk moeilijk blijkt te zijn. Zoals één van de beleidsmedewerkers het verwoordt:

“Dat zijn vaak ook dezelfde type jongeren, als je begrijpt wat ik bedoel. Jongeren die zich wel interesseren in bijvoorbeeld politiek of in bestuurlijke omgevingen. En soms wil je juist de jongeren bereiken die dat niet zijn. Maar dat zijn ook juist de jongeren die het moeilijkst te bereiken zijn. Terwijl je voor hen juist wel het grootste verschil moet en kan maken.” -B2

Een ander veelgenoemd knelpunt onder beleidsmedewerkers is de afstand tussen jongeren en de gemeente. Volgens hen sluiten de leefwerelden van jongeren en gemeentelijke medewerkers onvoldoende op elkaar aan. Deze afstand wordt deels verklaard door leeftijdsverschillen, waarbij de gemiddelde leeftijd binnen de gemeente relatief hoog ligt. Daarnaast geven meerdere respondenten aan dat jongeren vaak niet goed weten wat de gemeente precies doet, en dat het imago van de gemeente hierbij ook een rol speelt. Verder wordt genoemd dat de interesses en leefomstandigheden van jongeren snel veranderen, wat het nog lastiger maakt om aansluiting te vinden. Eén respondent benoemt dit als volgt:

“De gemeente als organisatie staat toch wel ver van jongeren af.” -B2

Daarnaast komt in de interviews naar voren dat jeugdparticipatie binnen gemeenten vaak niet is ingebed in vaste structuren of procedures. Daarop aansluitend geven een paar beleidsmedewerkers aan dat terugkoppeling ook niet structureel wordt uitgevoerd. Beleidsmedewerkers geven aan dat het onduidelijk is hoe jeugdparticipatie moet worden vormgegeven, en dat het sterk afhangt van de persoon die verantwoordelijk is voor het onderwerp. Het wordt door meerdere respondenten als vrijblijvend ervaren. Eén beleidsmedewerker beschrijft het als volgt:

“De mensen die erop zitten vinden het belangrijk en die doen het, maar er zijn nog niet echt vaste structuren van deze aanpakken.” -B4

Verder geven meerdere beleidsmedewerkers aan dat er binnen gemeenten een gebrek is aan expertise en kennis op het gebied van jeugdparticipatie. Er wordt genoemd dat men vaak afhankelijk is van externe expertise, en dat niet iedereen binnen de organisatie beschikt over de juiste vaardigheden om jeugdparticipatie goed te organiseren. Eén respondent geeft aan:

“Ik denk zelf dat ik de expertise mis om dat goed te doen (...) Ik heb niet genoeg kennis van hoe ik goede jongerenparticipatie organiseer.” -B1

Daarnaast wordt in meerdere gesprekken genoemd dat jeugdparticipatie tijd en middelen vergt. Beleidsmedewerkers geven aan dat er binnen hun huidige takenpakket weinig ruimte is om hier structureel aandacht aan te besteden. Een respondent benoemt dat de werkdruk hoog is, en dat het betrekken van jongeren veel tijd en energie kost. Ook wordt aangegeven dat er voldoende financiële middelen beschikbaar moeten zijn om jeugdparticipatie goed te faciliteren en dat dit er nog niet is. Eén beleidsmedewerker zegt hierover:

“Het is best wel tijdintensief om jongeren te betrekken. Dat kost best wel veel tijd en ook veel energie en ook wel middelen” -B2

Verder noemen enkele participanten een aantal knelpunten. Twee beleidsmedewerkers geven aan dat zij het als belemmerend ervaren dat de samenstelling van de jongeren snel wisselt, waardoor het lastig is om op hen te bouwen. Daarnaast vinden deze beleidsmedewerkers dat jeugdparticipatie binnen de gemeente onvoldoende prioriteit krijgt. Dit blijkt volgens hen uit het ontbreken van duidelijke procedures en structuren. Eén van hen verwoordt het als volgt:

“Ik denk het feit dat er niet echt een kader of procedure, zegt misschien wel dat er een gebrek aan prioriteiten en belangrijk vinden is.” -B2

Tot slot is het opvallend dat de derde gemeente die jeugdparticipatie al sterk heeft vormgegeven - met veel jongerenraden en betere structuren- minder knelpunten noemt. De meeste gesproken gemeenten zitten in de beginfase van het vormgeven van jeugdparticipatie en noemen meer knelpunten dan de gemeente die het al meer vorm heeft gegeven.

5.6 Verbeteringen voor jeugdparticipatie

In het thema *verbeteringen voor jeugdparticipatie* wordt besproken op welke punten beleidsmedewerkers en jongeren verbeteringen zien en op welke manier deze gerealiseerd zouden kunnen worden. Daarbij is gekeken naar welke verbeteringen het meest wenselijk worden geacht en in hoeverre hierin verschillen bestaan tussen beide groepen. Opvallend is dat beleidsmedewerkers meer concrete verbeterpunten benoemen dan jongeren.

Een verbetering die voornamelijk door beleidsmedewerkers wordt genoemd, is het formaliseren van jeugdparticipatie en het aanbrengen van meer structuur binnen dit proces. Beleidsmedewerkers geven aan dat vaste kaders kunnen helpen om collega's beter te laten begrijpen hoe zij met jeugdparticipatie om moeten gaan, omdat dit voor velen geen vanzelfsprekendheid is. Tegelijkertijd wordt door enkele participanten benadrukt dat naast structuur ook flexibiliteit belangrijk is. Volgens hen is het essentieel dat jeugdparticipatie op verschillende manieren kan worden ingericht, afhankelijk van het onderwerp en de betrokken groep jongeren. Eén van de participanten benoemt dat veranderingen in de samenleving snel gaan, en dat een te vaste aanpak juist belemmerend kan werken. Dit wordt als volgt verwoord:

“Wel structuur in het nadenken, maar nadenken en de inhoud moeten mensen zelf doen”

-B6

Een tweede punt dat zowel door jongeren als beleidsmedewerkers naar voren wordt gebracht, is het verkleinen van de kloof tussen jongeren en de gemeente. Daarbij wordt ook benoemd dat dit niet alleen voor jongeren geldt, maar ook voor de gemiddelde burger. Beleidsmedewerkers geven aan dat het imago van de gemeente verbeterd zou kunnen worden, zodat het een toegankelijke plek wordt waar mensen naartoe komen met ideeën of problemen. Zowel jongeren als beleidsmedewerkers pleiten voor een minder formele benadering en voor manieren van contact die beter aansluiten bij jongeren. Dit betekent onder andere jongeren actief opzoeken, het formele karakter van gesprekken verminderen en communiceren op een manier die jongeren aanspreekt. Daarnaast wordt genoemd dat zichtbaarheid essentieel is, omdat dit het aangaan van een gesprek vergemakkelijkt. Meerdere participanten benadrukken het belang van persoonlijk contact en directe communicatie. Een jongere zegt hierover:

“Uiteindelijk zijn we allemaal gewoon mensen. Alleen de ene heeft al gewoon een baan en de ander zit nog op de middelbare school.” -J3

In het verlengde hiervan geven enkele beleidsmedewerkers en een jongere aan dat het vooral belangrijk is om jeugdparticipatie voort te zetten en gaandeweg te leren. Het idee van “gewoon doen” wordt hierbij als waardevol benoemd. Door te blijven investeren in het gesprek met jongeren, zou men steeds beter kunnen ontdekken wat werkt. Een jongere noemt dit “bouwen op wat er nu is”. Het actief opzoeken van jongeren en het aangaan van een open gesprek wordt als essentieel gezien. Een beleidsmedewerker vat dit als volgt samen:

“Het gesprek met elkaar, ontmoeten, openstaan. (...) Gewoon met mensen gaan praten.”
-B4

Daarnaast geven de meeste beleidsmedewerkers aan dat er meer behoefte is aan tijd, geld, kennis en expertise om jeugdparticipatie goed te kunnen uitvoeren. Er wordt aangegeven dat jeugdparticipatie tijd vraagt en dat hier ook daadwerkelijk ruimte voor gecreëerd moet worden binnen het werk. Een participant benoemt dat het tijd nemen om echt met jongeren in gesprek te gaan, de kwaliteit van het advies ten goede komt:

“Het feit dat je met z’n allen de tijd en ruimte neemt om wel die jongeren daadwerkelijk daarover te spreken, maakt wel dat je advies veel beter is.” -B2

Ook op het gebied van kennis en expertise wordt er door beleidsmedewerkers een behoefte gesignaleerd. Er wordt gepleit voor meer kennisdeling tussen gemeenten en organisaties, en voor duidelijkheid over wat er van medewerkers wordt verwacht op het gebied van jeugdparticipatie. Daarnaast wordt het als waardevol gezien als er binnen de organisatie iemand beschikbaar is met specifieke expertise op dit vlak, die collega’s hierin kan ondersteunen. Een participant merkt ook op dat kennis over jeugdparticipatie breder gedeeld moet worden binnen de organisatie, zodat deze niet verdwijnt bij het vertrek van een medewerker. Een deelnemer verwoordt dit als volgt:

“Ik ben wel groot voorstander van kijken naar bewezen methoden en om te kijken naar ervaringen van elders. Daarin wel te werken aan professionalisering van je organisatie. Dus probeer mensen ook de vaardigheden, de tools en manier van denken aan te leren.”

-B7

Vanuit de groep jongeren komt daarnaast naar voren dat verbetering op het gebied van communicatie wenselijk is. Terugkoppeling zou volgens hen structureel moeten plaatsvinden, en informatievoorziening zou toegankelijker mogen zijn - bijvoorbeeld in de vorm van een infographic. Ook wordt benoemd dat jongeren beter geïnformeerd zouden moeten worden over de manier waarop beleid hen raakt en hoe beleid tot stand komt. Dit zou volgens een jongere kunnen bijdragen aan meer interesse en betrokkenheid bij jeugdparticipatie.

Tot slot worden er nog enkele suggesties gedaan met betrekking tot het bereiken van jongeren. Twee jongeren en een beleidsmedewerker geven aan dat het belangrijk is om verschillende groepen jongeren afzonderlijk te benaderen. Eén jongere merkt op dat er vaak wordt uitgegaan van de “*algemene jongere*”, terwijl die in de praktijk eigenlijk niet bestaat. Door jongeren op te delen in doelgroepen en deze gericht te benaderen, zou een breder beeld van hun wensen en perspectieven ontstaan. Verder wordt genoemd dat jeugdparticipatie ook binnen het onderwijs vorm zou kunnen krijgen, zodat jongeren hier daadwerkelijk tijd en ruimte voor hebben. Ten slotte wijzen twee beleidsmedewerkers op het belang van het opbouwen van vertrouwen met jongeren. Door bijvoorbeeld gebruik te maken van een vertrouwd aanspreekpunt, zou het makkelijker zijn om waardevolle informatie op te halen.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de belangrijkste inzichten die voortkomen uit de interviews met beleidsmedewerkers en jongeren. De resultaten zijn geordend, van meest tot minst genoemd. Ze zijn onderverdeeld in vier categorieën: het belang van jeugdparticipatie, werkzame elementen, knelpunten en mogelijke verbeteringen.

Tabel 3: overzicht van de belangrijkste resultaten (gesorteerd van meest tot minst genoemd)

Belang jeugdparticipatie	Wat werkt?	Knelpunten	Mogelijke verbeteringen
Creëert draagvlak doordat beleid beter aansluit bij jongeren.	Terugkoppeling, zodat jongeren weten wat er met hun input gebeurt	Bereikbaarheid van jongeren: vaak wordt slechts een beperkte	Formaliseren van jeugdparticipatie en structuur aanbrengen,

	en gemotiveerd blijven.	groep bereikt.	met enige flexibiliteit.
Jongeren geven een ander waardevol perspectief.	Samenwerking met externe partners die dichterbij jongeren staan.	De kloof tussen gemeente en jongeren is groot: leefwerelden sluiten niet goed aan.	De kloof verkleinen tussen jongeren en gemeente, maar ook voor de burger in het algemeen.
Jongeren zijn de toekomst: jeugdparticipatie draagt bij aan een tevreden toekomstige burger.	Aansluiten op de belevingswereld van jongeren en zorgen voor laagdrempeligheid.	Geen vaste structuren en procedures: participatie hangt vaak af van individuele inzet.	Blijven investeren in jeugdparticipatie en bouwen op wat er nu is.
Kostenbesparing door beter aansluitend beleid.	Gewoon doen en gaandeweg leren.	Structurele terugkoppeling ontbreekt vaak.	Tijd en middelen vrijmaken voor jeugdparticipatie.
Ontwikkeling van vaardigheden en zelfvertrouwen bij jongeren.	Structuren aanbrengen bij jeugdparticipatie met enige flexibiliteit.	Gebrek aan expertise en kennis binnen de gemeente.	Vergroten van kennis en expertise binnen de gemeente.
Leidt tot meer verbondenheid binnen de samenleving.	Vaste groep jongeren die structureel meedenkt.	Tijd en middelen ontbreken: jeugdparticipatie kost inzet.	Structurele terugkoppeling en toegankelijke communicatie.
-	Duidelijke kaders en verwachtingen communiceren.	Snel wisselende belangen en groep jongeren.	Verschillende groepen jongeren betrekken met diverse input.
-	-	Onvoldoende prioriteit.	Jeugdparticipatie vormgeven onder schooltijd.
-	-	Participatieproces verloopt traag.	Vertrouwen opbouwen met jongeren.

6.0 Conclusie & Discussie

In dit hoofdstuk worden de conclusie en de bijbehorende discussie gepresenteerd. Daarnaast worden de sterke en zwakke punten van het onderzoek geanalyseerd, waarna op basis van de onderzoeksresultaten gerichte aanbevelingen worden geformuleerd. De **centrale vraag** van deze scriptie luidt: *Hoe wordt jeugdparticipatie binnen Groningse en Drentse gemeenten*

momenteel vormgegeven en welke factoren dragen bij aan de effectiviteit ervan? Om deze hoofdvraag te beantwoorden, is het onderzoek onderverdeeld in vier deelvragen die betrekking hebben op de vormgeving, effectiviteit, knelpunten en de beleving van jongeren zelf met betrekking tot jeugdparticipatie. Er werden in totaal negen semigestructureerde interviews gehouden met zeven beleidsmedewerkers uit vijf gemeenten en vier jongeren met ervaring in participatievormen zoals jongerenraden en adviesgroepen. Twee jongeren participeren bij hun gemeente en twee bij hun provincie. De data zijn geanalyseerd via thematische codering, waarbij zowel deductief (gebaseerd op het theoretisch kader) als inductief is gewerkt aan de hand van nieuwe thema's uit de data.

De eerste deelvraag onderzoekt op welke manier gemeenten momenteel vorm geven aan jeugdparticipatie. Er werden veel diverse methoden gebruikt binnen jeugdparticipatie bij de geïnterviewde participanten, wat ook eerder naar voren kwam (De Vries & Donker, 2024). Daarnaast gaven de participanten aan dat verschillende methoden vaak naast elkaar worden ingezet, afhankelijk van het onderwerp of de context. De onderwerpen waar jeugdparticipatie voor gebruikt wordt zijn voornamelijk thema's waar jongeren direct mee te maken hebben. Dit sluit aan op het idee dat jeugdparticipatie wordt ingezet om beter aan te sluiten bij de ervaringen en behoeften van jongeren (Zeldin et al., 2013). Hoewel er diversiteit bestaat in methodieken - zoals jongerenraden, jongerencollege, digitale platforms (zoals GOAL), gesprekken voeren en specifieke methoden als "club van 16" - ontbreekt vaak een vaste structuur of beleidsmatige verankering. Veel methoden zijn ad hoc, afhankelijk van de inzet van individuele ambtenaren of projecten zonder langdurige borging. Daarentegen geven de meeste beleidsmedewerkers en jongeren aan dat er wel veel motivatie is bij de gemeente of provincie om jeugdparticipatie vorm te geven.

Deze bevindingen komen overeen met eerdere bevindingen, waarin wordt gesteld dat veel gemeenten blijven hangen in lagere participatieniveaus, en dat symbolische participatie (zoals alleen input geven zonder daadwerkelijke invloed) nog vaak voorkomt (Sinclair, 2004). Ook het ontbreken van standaard terugkoppeling aan jongeren - een belangrijk onderdeel van de 'informer'-trede - blijkt een structureel probleem (Bijleveld et al., 2014). De meeste initiatieven vallen zoals verwacht binnen de treden *raadplegen* en *adviseren*. Ze vragen voornamelijk om input van jongeren. Een mogelijke reden hiervoor is dat de meeste geïnterviewde gemeenten jeugdparticipatie nog niet sterk hebben vormgegeven en dat de hogere

niveaus op de participatieladder nog niet aan bod zijn gekomen. Dit betekent dat voor de rest van de deelvragen dat ze voornamelijk een beeld geven van effectiviteit en knelpunten op de lagere niveaus van de participatieladder.

De tweede deelvraag kijkt naar welke aspecten van de huidige aanpakken effectief zijn.

Vanuit de interviews komt er een wat breder antwoord op deze vraag, namelijk wat de participanten als succesvolle jeugdparticipatie zien, het belang van jeugdparticipatie en wat volgens participanten effectief werkt binnen jeugdparticipatie. Effectieve jeugdparticipatie wordt in de literatuur gekenmerkt door daadwerkelijke invloed van jongeren, heldere communicatie, en het inzetten van geschikte methoden die aansluiten bij hun leefwereld (Checkoway, 2010; Wong et al., 2010). Deze bevindingen sluiten grotendeels aan bij hoe jongeren en beleidsmedewerkers succesvolle jeugdparticipatie definiëren: jongeren worden serieus genomen, vanaf het begin betrokken bij beleidsprocessen, en hun inbreng is zichtbaar in het uiteindelijke beleid of wordt expliciet teruggekoppeld.

Uit de resultaten komt naar voren dat jeugdparticipatie volgens zowel jongeren als beleidsmedewerkers belangrijk is om meerdere redenen. Het creëert draagvlak voor beleid doordat jongeren zich gehoord voelen, biedt gemeenten waardevolle en frisse perspectieven, en wordt gezien als investering in de toekomst - jongeren zijn immers toekomstige burgers en gebruikers van voorzieningen. Daarnaast wordt jeugdparticipatie geassocieerd met kostenbesparing, doordat beleid beter aansluit bij de doelgroep. Ook benadrukken respondenten het sociale belang: jongeren ontwikkelen via participatie meer zelfvertrouwen, betrokkenheid en democratisch bewustzijn, wat bijdraagt aan maatschappelijke cohesie en wederzijds begrip. Deze bevindingen sluiten nauw aan bij de theoretische relevantie (hoofdstuk 1.4), waar jeugdparticipatie wordt gezien als een manier om niet alleen jongeren invloed te geven, maar ook om sociale uitsluiting en vervreemding te voorkomen (Farthing, 2010), vertrouwen in instituties te versterken (Barbosa et al., 2013), en regionale uitdagingen zoals krimp en vertrek van jongeren tegen te gaan.

Uit de resultaten blijkt dat verschillende factoren volgens jongeren en beleidsmedewerkers bijdragen aan effectieve jeugdparticipatie. Terugkoppeling wordt het vaakst genoemd: jongeren willen weten wat er met hun inbreng gebeurt, en dit motiveert hen om betrokken te blijven. Dit komt overeen met eerder onderzoek waarin duidelijke communicatie en terugkoppeling worden gezien als belangrijk voor betrokkenheid en vertrouwen (Brummelaar et

al., 2018; Swijtink & Hermans, 2023). Ook noemen beleidsmedewerkers het belang van samenwerking met organisaties die dicht bij jongeren staan, zoals scholen of jongerenwerk. Volgens hen helpt dit om jongeren beter te bereiken en meer diverse groepen te betrekken. Dit geeft antwoord op de explorerende vraag in het theoretisch kader of gemeente ondersteuningsbehoeften hebben. Daarnaast worden andere effectieve elementen genoemd: goede aansluiting bij de leefwereld van jongeren, een laagdrempelige aanpak, gewoon beginnen en al doende leren, en het deels vastleggen van structuren om participatie duurzaam te maken. Deze uitkomsten sluiten aan bij het uitgangspunt waarin wordt benadrukt dat herkenbaarheid, toegankelijkheid en continuïteit belangrijk zijn voor succesvolle jeugdparticipatie (De Vries & Donker, 2024 & Wong et al., 2010).

De derde deelvraag onderzoekt welke knelpunten gemeenten ervaren bij het betrekken van jongeren. Het meest genoemde knelpunt is de beperkte bereikbaarheid van jongeren. Net als in de literatuur (Farthing, 2010) geven respondenten aan dat vaak slechts een selecte groep jongeren wordt bereikt, voornamelijk jongeren die al geïnteresseerd zijn in politiek en beleid.

Een ander veelgenoemd knelpunt is de afstand tussen gemeenten en jongeren. Volgens participanten sluiten de leefwerelden van jongeren en gemeenten niet goed op elkaar aan. Als oorzaken noemen zij onder andere het formele imago van de gemeente, de relatief hoge leeftijd van ambtenaren, een gebrek aan kennis over wat gemeenten precies doen, en de snel veranderende leefwereld van jongeren. Dit sluit gedeeltelijk aan bij eerdere bevindingen die stelen dat gemeenten soms vaardigheden missen om effectief met jongeren samen te werken (Timmerman, 2008).

Daarnaast worden er andere minder frequente knelpunten genoemd. Zo ontbreekt het in veel gemeenten aan vaste structuren en procedures rondom jeugdparticipatie. Dit sluit aan bij de bevindingen van Fierloos et al. (2024), die aangeven dat beleidsmedewerkers moeite hebben om jongeren structureel te betrekken in beleidsprocessen. Ook is terugkoppeling aan jongeren zelden goed ingebed, wat overeenkomt met eerdere literatuur (De Vries & Donker, 2024).

Een opvallend punt dat uit de interviews naar voren komt, is dat de mate waarin jeugdparticipatie wordt vormgegeven sterk afhankelijk is van de betrokken beleidsmedewerker. Dit aspect komt in eerder onderzoek nauwelijks aan bod, maar wordt door meerdere respondenten genoemd. Een mogelijke reden waarom dit weinig terugkomt in de literatuur is dat

het vooral lijkt te focussen op beleid en structuren, en niet naar hoe beleidsmedewerkers er persoonlijk mee omgaan.

Verder geven verschillende participanten aan dat er binnen gemeenten vaak een gebrek is aan kennis, tijd, geld en capaciteit om jeugdparticipatie goed te organiseren. Dit komt overeen met Bruning et al. (2016), die benadrukken dat voldoende middelen en expertise noodzakelijk zijn voor succesvolle participatie.

Ten slotte worden er enkele minder vaak genoemde knelpunten benoemd die eerder nauwelijks terugkwamen, zoals de snel wisselende samenstelling van jongeren en een gebrek aan prioriteit binnen de organisatie. Opvallend is dat gemeenten die jeugdparticipatie al sterker vormgegeven hebben, ook aanzienlijk minder knelpunten ervaren dan gemeenten die nog zoekende zijn naar een geschikte aanpak. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat wanneer jeugdparticipatie steviger vormgegeven wordt binnen een gemeente, er een heleboel knelpunten wegvallen.

De vierde deelvraag kijkt naar hoe jongeren zelf de mogelijkheden voor participatie binnen gemeenten ervaren. Twee van de geïnterviewde jongeren zijn afkomstig uit provinciale participatievormen. De meeste jongeren geven aan verschillende aspecten van jeugdparticipatie te waarderen, zoals structurele betrokkenheid, daadwerkelijk aan tafel zitten met beleidsmakers, laagdrempelige vormen van participatie en ruimte voor zelfstandigheid. Ze zijn over het algemeen positief over de participatievormen waaraan ze deelnemen, maar benadrukken wel dat participatie geen symbolisch ‘vinkje’ mag zijn.

Een aantal jongeren merkt op dat de mate van participatie en invloed sterk kan afhangen van de politieke visie van een gemeentebestuur. Als motivatie voor hun deelname noemen jongeren interesse in maatschappelijke vraagstukken, het belang van jongeren stemmen, de wens om verandering teweeg te brengen, en een toekomstgerichte blik. Veel jongeren zijn via school, studie of maatschappelijke organisaties betrokken geraakt.

Verder vinden jongeren terugkoppeling belangrijk, evenals een laagdrempelige aanpak, een ‘gewoon doen’-mentaliteit en de unieke, frisse blik die jongeren kunnen inbrengen. Opvallend is dat jongeren beduidend minder knelpunten benoemen dan beleidsmedewerkers. De genoemde knelpunten komen grotendeels overeen: moeite om jongeren te bereiken, een kloof tussen gemeente en jongeren, en het ontbreken van structurele terugkoppeling.

Sommige jongeren wijzen daarnaast op het trage verloop van participatieprocessen. Eén jongere gaf aan zich niet altijd serieus genomen te voelen, terwijl een ander juist wel serieus werd genomen, maar twijfelde of dit ook geldt voor jongeren die niet actief participeren. Opvallend is dat de meeste jongeren weinig knelpunten konden benoemen en zich over het algemeen serieus genomen voelen. Dit staat in contrast met de literatuur, waarin juist wordt gesteld dat jongeren vaak het gevoel hebben dat hun inbreng niet serieus wordt genomen (Farthing, 2010). Een mogelijke verklaring hiervoor is dat de meeste jongeren die geïnterviewd zijn een leeftijd hebben tussen de 16 en 25 en dat oudere jongeren serieuzer worden genomen. Daarnaast hebben de meeste geïnterviewde jongeren een voorzittende rol, waardoor hun mening wellicht serieuzer wordt genomen.

Tot slot is aan de participanten gevraagd welke **verbeteringen** zij wenselijk achten binnen jeugdparticipatie. Hoewel deze vraag niet direct voortkomt uit een van de deelvragen, vormt het een waardevolle aanvulling op de beantwoording van de hoofdvraag. Opvallend is dat beleidsmedewerkers hierbij meer concrete verbeterpunten aandroegen dan jongeren.

De meest genoemde verbeteringen zijn het structureel en deels formeel verankeren van jeugdparticipatie, zodat het eenvoudiger wordt om het breed en consistent toe te passen binnen de organisatie, met behoud van enige flexibiliteit. Daarnaast werd het verkleinen van de kloof tussen jongeren en gemeenten vaak genoemd, met specifieke aandacht voor een meer laagdrempelige benadering en het beter laten aansluiten op de leefwereld van jongeren. Ook werd het belang van zichtbaarheid herhaaldelijk benoemd.

Enkele minder vaak genoemde, maar relevante verbeterpunten zijn: durven experimenteren en al doende leren, het vrijmaken van voldoende tijd, middelen, kennis en expertise, en het verbeteren van communicatie en terugkoppeling. Een enkele keer werd geopperd om jongeren via aparte doelgroepen te benaderen, participatie onder schooltijd te faciliteren en actief te investeren in het opbouwen van vertrouwen. Voor deze verbeterpunten is geen expliciet theoretisch kader geschetst, maar ze geven waardevolle richting voor verdere praktijkontwikkeling.

Kortom jeugdparticipatie binnen gemeenten wordt op uiteenlopende manieren vormgegeven, maar vindt voornamelijk plaats op de middelste treden van de participatieladder, zoals ‘raadplegen’ en ‘adviseren’. De effectiviteit hiervan hangt volgens de participanten vooral af van duidelijke terugkoppeling, aansluiting bij de leefwereld van jongeren, samenwerking met

organisaties zoals scholen en een laagdrempelige aanpak. Tegelijkertijd ervaren gemeenten knelpunten zoals het bereiken van jongeren, het ontbreken van vaste structuren en beperkte capaciteit. Jongeren zijn over het algemeen positief, maar benadrukken dat participatie geen symbolisch proces mag zijn. De resultaten laten zien dat effectieve jeugdparticipatie vraagt om structurele inbedding, duidelijke communicatie en wederzijds vertrouwen.

6.1 Sterke en zwakke punten onderzoek

Dit onderzoek kent diverse sterke en zwakke punten die van invloed zijn op de betrouwbaarheid, diepgang en toepasbaarheid van de resultaten.

Een belangrijk sterk punt van dit onderzoek is de combinatie van perspectieven: zowel beleidsmedewerkers als jongeren zijn geïnterviewd. Dit zorgt voor een genuanceerd en evenwichtig beeld van jeugdparticipatie binnen gemeenten, waarin niet alleen het beleidsperspectief maar ook de ervaring van jongeren wordt meegenomen. Aangezien het onderwerp jeugdparticipatie jongeren direct aangaat, is het betrekken van hun stem essentieel voor de validiteit van het onderzoek.

Daarnaast is de geografische spreiding van gemeenten binnen Groningen en Drenthe een sterk punt. Door meerdere gemeenten met verschillende kenmerken te betrekken, konden diverse contexten en aanpakken worden vergeleken. Ook is het positief dat jongeren met uiteenlopende leeftijden en participatievormen geïnterviewd zijn, wat heeft bijgedragen aan een breed beeld van ervaringen.

Een ander sterk punt is de toepassing van thematische analyse met behulp van zowel deductieve als inductieve codering. Hierdoor konden de resultaten zowel getoetst worden aan bestaande theorie als met nieuwe inzichten uit de praktijk. Deze combinatie vergroot de theoretische én praktische relevantie van het onderzoek.

Een belangrijk knelpunt is dat het merendeel van de geïnterviewde gemeenten zich bevindt op de lagere treden van de participatieladder (raadplegen en adviseren). Hierdoor is er weinig informatie verkregen over de effectiviteit en knelpunten op hogere niveaus van participatie, zoals coproduceren of meebeslissen. Hierdoor kunnen de verschillende niveaus op de participatieladder niet goed worden vergeleken.

Daarnaast zijn de beleidsdocumenten over jeugdparticipatie slechts zeer beperkt beschikbaar gesteld door gemeenten, ondanks dat er een paar keer om gevraagd is. Dit heeft het

moeilijk gemaakt om het formele beleid systematisch mee te nemen in de analyse. Hoewel dit mogelijk ook iets zegt over het ontbreken van beleid in de praktijk, had dit via gerichte navraag in interviews eventueel verder kunnen worden opgehelderd.

Een andere zwakke plek is de beperkte representatie van jongeren die participeren op gemeentelijk niveau. Twee van de vier jongeren zijn actief op provinciaal niveau, wat inhoudelijk enigszins afwijkt van het gemeentelijke perspectief waar het onderzoek zich op richt. Hoewel hun inzichten waardevol zijn en deels vergelijkbaar blijken, beperkt dit de zuiverheid van de vergelijking.

Daarnaast bleek het lastig om jongeren te vinden die ervaring hebben met gemeentelijke participatie. Dit kan deels een onderzoeksbeperking zijn, maar wijst mogelijk er ook op hoe weinig jongeren participeren binnen de gemeente, een bevinding die op zich relevant is. Tot slot had het onderzoek kunnen profiteren van aanvullende methoden zoals groepsinterviews of observaties van participatiebijeenkomsten om de dynamiek tussen jongeren en beleidsmakers direct te observeren.

Een ander aandachtspunt is dat jeugdparticipatie binnen veel gemeenten sterk afhangt van de inzet van individuele ambtenaren. Hoewel dit uit de resultaten blijkt als inhoudelijke bevinding, heeft het ook methodologische implicaties: het kan ertoe leiden dat de geïnterviewde ambtenaar representatief is voor zijn/haar motivatie, maar niet noodzakelijk voor het gemeentebestuur als geheel.

Tot slot zijn de resultaten van dit onderzoek niet zonder meer te generaliseren naar alle gemeenten en jongeren in Drenthe en Groningen. De uitkomsten geven vooral inzicht in de specifieke ervaringen van de participanten, en moeten daarom gezien worden als een eerste indicatie van hoe jeugdparticipatie binnen gemeenten wordt vormgegeven, wat daarin goed werkt en welke knelpunten zich voordoen. Er zijn vijf gemeenten onderzocht, wat relatief weinig is in verhouding tot het totaal van 24 gemeenten in Groningen en Drenthe. Toch zijn er binnen deze groep duidelijke patronen en terugkerende thema's naar voren gekomen, die waardevolle aanknopingspunten bieden voor verder onderzoek en praktijkverbeteringen.

6.2 Aanbevelingen

Op basis van de onderzoeksresultaten kunnen verschillende aanbevelingen worden gedaan, zowel voor de praktijk als voor toekomstig onderzoek. Bij de praktische aanbevelingen

moet wel rekening gehouden worden met dat deze gebaseerd zijn op de ervaringen en percepties van een beperkt aantal participanten. Ze zijn daardoor niet volledig generaliseerbaar naar alle gemeenten, maar kunnen wel dienen als waardevolle en onderbouwde uitgangspunten voor het verbeteren van jeugdparticipatie.

De interviews met beleidsmedewerkers en jongeren laten zien dat jeugdparticipatie vaak weinig gestructureerd is georganiseerd en deels afhankelijk lijkt van de persoon die ermee bezig is. Om jeugdparticipatie duurzamer en effectiever vorm te geven, is het aan te raden om beleid op te stellen waarin duidelijk is vastgelegd *wanneer, hoe en welke* jongeren betrokken worden. Een geïnterviewde gemeente benadrukte het belang van het opnemen van jeugdparticipatie in het werkproces, zodat het een vast onderdeel wordt van beleidsvorming en niet vergeten wordt. Een andere gemeente noemde bijvoorbeeld het gebruik van een stappenplan dat beleidsmedewerkers helpt om per situatie te analyseren wat het doel is van de participatie, welke jongeren relevant zijn en welke vorm daarbij past. Tegelijkertijd blijft flexibiliteit hierin cruciaal: het stappenplan moet richting geven, maar ruimte laten voor maatwerk en aanpassing aan het onderwerp, de doelgroep en de context. Zo wordt participatie zowel structureel verankerd als inhoudelijk passend vormgegeven.

Daarnaast is het essentieel om communicatie en terugkoppeling te verbeteren. Jongeren willen weten wat er met hun input gebeurt. Structurele terugkoppeling versterkt het gevoel serieus genomen te worden en motiveert om opnieuw deel te nemen. Gemeenten zouden hierin transparanter en consistenten moeten zijn. Ook is het van belang dat jongeren begrijpen wat beleid voor hen betekent, zodat zij het nut en belang van participatie inzien. Een effectieve manier om jongeren te bereiken is door te communiceren via platforms die zij zelf actief gebruiken, zoals Instagram of TikTok. Korte, toegankelijke updates in hun eigen taal en stijl zorgen ervoor dat informatie hen echt bereikt en dat ze zich meer betrokken voelen. Een geïnterviewde gemeente maakt al gebruik van een online platform dat speciaal is ingericht voor jongerenparticipatie, en gebruikt dit ook voor terugkoppeling en communicatie. Door dit platform te promoten via Instagram of TikTok, kunnen jongeren op een herkenbare en laagdrempelige manier betrokken blijven.

Samenwerking met organisaties die dicht bij jongeren staan - zoals scholen, jongerenwerk en welzijnsinstellingen - is een belangrijk middel om jongeren beter te bereiken en de jongeren echt opzoeken. Dit helpt ook om de kloof tussen jongeren en gemeenten te

verkleinen. Laagdrempelige benaderingen, toegankelijke taal en persoonlijk contact dragen bij aan het opbouwen van vertrouwen. Gemeenten doen er goed aan participatie niet te formeel te maken en zo veel mogelijk aan te laten sluiten bij de leefwereld van jongeren. Dit werd ook benadrukt door een beleidsmedewerker uit een gemeente waar jeugdparticipatie al sterk is ontwikkeld.

Tot slot wordt aanbevolen om een meer praktische, lerende houding aan te nemen: ‘gewoon beginnen en gaandeweg verbeteren’. Experimenteren met verschillende vormen van participatie kan waardevolle inzichten opleveren, mits hierbij voldoende ruimte is voor reflectie en aanpassing.

Aangezien dit onderzoek kwalitatief van aard is en uitgevoerd is binnen vijf gemeenten in Groningen en Drenthe, zijn de resultaten niet echt te generaliseren naar alle Nederlandse gemeenten of jongeren. De bevindingen bieden vooral verdiepend inzicht in ervaringen en percepties, en vormen daarmee een goede basis voor vervolgonderzoek. Het wordt daarom aanbevolen om vervolgonderzoek uit te voeren binnen een grotere en meer diverse groep gemeenten door het hele land, waarbij zowel kwalitatieve als kwantitatieve methoden worden ingezet. Zo kunnen patronen beter worden herkend en onderbouwd, wat de toepasbaarheid voor beleid vergroot. Ook is aanvullend onderzoek nodig onder jongeren die nog niet of nauwelijks participeren. Dit kan helpen om beter te begrijpen waarom zij afhaken of niet bereikt worden, en wat er nodig is om hun betrokkenheid te vergroten.

Tot slot verdient het bredere vraagstuk van de kloof tussen burger en overheid verdere aandacht. De kloof die jongeren en gemeenten ervaren tussen elkaar lijkt niet alleen voor deze doelgroep te gelden, maar wijst op een groter maatschappelijk probleem. Onderzoek naar deze kloof kan bijdragen aan meer vertrouwen en verbondenheid tussen gemeenten en hun inwoners - en dat geldt niet alleen voor jongeren, maar voor alle burgers. Het dichten van deze kloof kan daarbij worden gezien als een eerste stap richting het herstellen van vertrouwen in de overheid als geheel. Wanneer burgers zich gehoord en serieus genomen voelen op lokaal niveau, vergroot dit waarschijnlijk de kans op meer vertrouwen in de landelijke overheid.

Literatuurlijst

- Barbosa, L., Portilho, F., Wilkinson, J., & Dubeux, V. (2013). Trust, participation and political consumerism among Brazilian youth. *Journal of Cleaner Production*, 63, 93–101.
<https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2013.08.044>
- ten Brummelaar, M. D. T., López, M. L., & Knorth, E. J. (2018). Participatie van jeugdigen in besluiten binnen de jeugdhulp; samen werken aan verbetering van leefsituatie en ontwikkeling. *Orthopedagogiek: Onderzoek en Praktijk*, 57, 126–135.
https://pure.rug.nl/ws/files/61148044/Ten_Brummelaar_et_al_Bijdrage_50_jaar_Orthopedagogiek_Groningen_15_januari_2018_finale_versie.pdf
- Bruning, M., Rap, S., & Verkroost, D. (2016). Kansen en momenten voor participatie in het jeugdhulptraject. Eerste deel van een onderzoek naar de participatie van kinderen in de jeugdhulpverlening. Leiden: Universiteit Leiden, Faculteit der Rechtsgeleerdheid, Instituut voor Privaatrecht, Afdeling Jeugdrecht.
<https://scholarlypublications.universiteitleiden.nl/handle/1887/45590>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2024). *Jongeren*. Centraal Bureau Voor de Statistiek.
<https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-bevolking/leeftijd/jongeren>
- Checkoway, B. N., & Gutierrez, L. M. (2006). Youth participation and community change. *Journal of Community Practice*, 14(1–2), 1–9. https://doi.org/10.1300/j125v14n01_01
- Checkoway, B. (2010). What is youth participation? *Children and Youth Services Review*, 33(2), 340–345.
<https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2010.09.017>
- Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2016). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches*. SAGE Publications.
- De Vries, L., & Donker, A. (2024). Jeugdparticipatie in gemeenten. *Nederlands Jeugdinstituut*.
<https://www.nji.nl/publicaties/jeugdparticipatie-in-gemeenten>
- Farthing, R. (2010). The politics of youthful antipolitics: representing the ‘issue’ of youth participation in politics. *Journal of Youth Studies*, 13(2), 181–195. <https://doi.org/10.1080/13676260903233696>
- Fierloos I.N., L.W. te Brinke, B. Loeffen, S.L. Osinga & A. van Buuren (2024). Rapport II – De inzet van jongerenparticipatie in beleid: Het perspectief van beleidsmakers bij de gemeente Rotterdam: Erasmus Universiteit Rotterdam, 54 p.,
<https://convergence.nl/app/uploads/Healthy-Start-rapport-II-Jongerenparticipatie-in-beleid-DEF-v3.pdf>

- Torney-Purta, J., Lehmann, R., Oswald, H., & Schulz, W. (2002). Citizenship and education in twenty-eight countries: civic knowledge and engagement at age fourteen. *Choice Reviews Online*, 39(05), 39–3049. <https://doi.org/10.5860/choice.39-3049>
- Fung, A. (2006). Varieties of Participation in Complex Governance. *Public Administration Review*, 66(s1), 66–75. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6210.2006.00667.x>
- Hart, R. A. (1992). Children's participation: From tokenism to citizenship. *Innocenti Essays No. 4*. UNICEF International Child Development Centre.
- Koreman, M. C. J. (2023). Rural Residence: Dreams for the Future and Foreseen Obstacles by Young Adults From the Netherlands. *European Countryside*, 15(3), 381–399. <https://doi.org/10.2478/euco-2023-0021>
- Lansdown, G. (2001). Promoting children's participation in democratic decision-making. *UNICEF Innocenti Research Centre*. <https://digitallibrary.un.org/record/437269>
- Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. SAGE.
- Nederlands Jeugdinstituut. (2023, 20 december). Kloof tussen jongeren en overheid groeit. <https://www.nji.nl/nieuws/kloof-tussen-jongeren-en-overheid-groeit?>
- Percy-Smith, B., & Thomas, N. P. (2009). A handbook of children and young people's participation: Perspectives from theory and practice. *Routledge*.
- Rietveld, T. (2019). *Handboek jeugdparticipatie*. Kindercorrespondent.
- Sinclair, R. (2004). Participation in practice: making it meaningful, effective and sustainable. *Children & Society*, 18(2), 106–118. <https://doi.org/10.1002/chi.817>
- Swijtink, N., & Hermans, L. (2023). 'Under Construction': Informing Young People in an Appropriate Way. *Tijdschrift Voor Communicatiewetenschappen*, 51(2), 108–127. <https://doi.org/10.5117/tcw2023.2.002.swij>
- Timmerman, G. (2008). Youth policy and participation. *Children And Youth Services Review*, 31(5), 572–576. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2008.10.015>
- Van Bijleveld, G., Dedding, C., & Bunders-Aelen, J. (2014). Seeing eye to eye or not? Young people's and child protection workers' perspectives on children's participation within the Dutch child protection and welfare services. *Children and Youth Services Review*, 47, 253–259. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2014.09.018>
- Wong, N. T., Zimmerman, M. A., & Parker, E. A. (2010). A typology of youth participation and empowerment for child and adolescent health promotion. *American Journal of Community Psychology*, 46(1–2), 100–114. <https://doi.org/10.1007/s10464-010-9330-0>
- Wray-Lake, L., Rottenberg, J., & Kennedy, H. (2025). Anti-youth ageism: what it is and why it matters. *Child Development Perspectives*. <https://doi.org/10.1111/cdep.12540>

Zeldin, S., Christens, B. D., & Powers, J. L. (2012). The psychology and practice of youth-adult partnership: bridging generations for youth development and community change. *American Journal of Community Psychology*, 51(3–4), 385–397.
<https://doi.org/10.1007/s10464-012-9558-y>

Bijlage 1: Benaderingsbericht

Beste [naam],

Voor mijn masterscriptie onderzoek ik hoe gemeenten jeugdparticipatie kunnen versterken, met focus op beleid. Dit doe ik vanuit CMO STAMM, waar ik stage loop.

Om hier een goed beeld van te krijgen, spreek ik graag met beleidsmedewerkers die zich hiermee bezighouden en, als het mogelijk is, ook met jongeren zelf (bijvoorbeeld uit een jeugdraad). Hun ervaringen en inzichten zijn ontzettend waardevol om te begrijpen wat goed werkt en waar gemeenten tegenaan lopen.

De interviews worden gepseudonimiseerd verwerkt en nemen naar verwachting 30 tot 60 minuten in beslag. Ik kan bij u langskomen of we kunnen online afspreken, afhankelijk van wat voor u het beste uitkomt. De interviews zullen naar verwachting eind april of begin mei plaatsvinden. De belangrijkste inzichten worden samengevat in een beknopte en praktische factsheet, die ik uiteraard ga delen. Hopelijk kan dit bijdragen aan de verdere versterking van jeugdparticipatie binnen uw gemeente.

Zou ik u of een collega mogen interviewen voor mijn onderzoek? Kent u betrokken jongeren die hieraan mee zouden willen werken? Mocht u niet de juiste persoon zijn, dan zou ik het enorm waarderen als u dit bericht wilt doorsturen.

Alvast hartelijk dank voor uw tijd en hulp! Heeft u vragen, dan hoor ik het graag.

Met vriendelijke groet,
Vera Eisen

Betreft: Informatie over deelname aan onderzoek naar jeugdparticipatie

Beste deelnemer,

Hartelijk dank voor je bereidheid om mee te doen aan het onderzoek naar jeugdparticipatie. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door Vera Eisen en richt zich op de manier waarop jongeren betrokken worden bij beleid en besluitvorming.

In deze brief lees je wat het onderzoek inhoudt, wat je kunt verwachten, en hoe er met jouw gegevens wordt omgegaan. De informatie is bedoeld voor zowel jongeren als beleidsmedewerkers.

Waarom dit onderzoek?

Jeugdparticipatie krijgt een steeds belangrijkere plek binnen beleid. Jongeren beschikken over waardevolle inzichten en ervaringen die kunnen bijdragen aan betere besluitvorming. Dit onderzoek onderzoekt hoe jongeren momenteel worden betrokken, welke uitdagingen er zijn, en hoe participatie verbeterd kan worden.

Wat is het doel?

Het doel is om inzicht te krijgen in ervaringen, knelpunten en succesfactoren rondom jeugdparticipatie. De resultaten kunnen bijdragen aan effectiever jeugdbeleid en betere samenwerking tussen jongeren en beleidsmakers.

Wat kun je verwachten?

- Het interview duurt ongeveer **30 tot 60 minuten**.
- Vooraf ontvang je de interviewvragen, zodat je je kunt voorbereiden.
- In het gesprek bespreken we onder andere:
 - de vormen van jeugdparticipatie,
 - hoe effectief deze zijn,
 - wat goed werkt,
 - en waar ruimte voor verbetering is.
- Deelname is **vrijwillig**. Je bent niet verplicht om vragen te beantwoorden en je kunt op elk moment stoppen, zonder reden op te geven.
- Voor deelname is **toestemming** vereist. Hiervoor is een handtekening nodig op het toestemmingsformulier dat aan deze mail is toegevoegd.

Wat gebeurt er met jouw gegevens?

- Het interview wordt (met jouw toestemming) opgenomen, zodat het zorgvuldig uitgewerkt kan worden.

- De gegevens worden **vertrouwelijk en gepseudonimiseerd** verwerkt: je naam wordt niet gebruikt, en je bent niet direct herkenbaar in de rapportage.
- De gegevens worden **veilig opgeslagen** en na afloop van het onderzoek verwijderd.
- Alleen de onderzoeker en haar begeleiders - **Gijs Huitsing (RUG)** en **Imke Oosting (CMO STAMM)** - hebben toegang tot de data.
- Je kunt je na afloop van het interview nog **terugtrekken** of vragen om je gegevens te laten verwijderen, zolang het zogenaamde sleutelbestand (dat je identiteit koppelt aan je gegevens) nog bestaat. Dit bestand wordt vernietigd zodra de interviews zijn verwerkt.

Wat gebeurt er met de resultaten?

De verzamelde gegevens worden geanalyseerd en verwerkt in een onderzoeksrapport. Indien je dat wilt, ontvang je na afloop een samenvatting van de bevindingen.

Heb je nog vragen of wil je meer weten?

Neem gerust contact op via **v.eisen@cmostamm.nl** of bel/app naar **06 37139623**.

Met vriendelijke groet,

Vera Eisen

Bijlage 2: Toestemmingsformulier

Toestemmingsformulier betreft het onderzoek: jeugdparticipatie binnen gemeenten verbeteren
Onderstaande punten hebben betrekking op de algemene toestemming voor deelname aan het onderzoek.

1. Ik heb voldoende informatie ontvangen over het onderzoek en heb de gelegenheid gekregen om vragen te stellen.
2. Ik ben me ervan bewust dat mijn deelname volledig vrijwillig is. Daarnaast weet ik dat ik op elk moment zonder opgave van reden kan stoppen met het onderzoek of kan verzoeken om mijn gegevens te laten verwijderen.
3. Ik begrijp dat de verzamelde data vertrouwelijk wordt verwerkt en niet gedeeld wordt met niet-genoemde derden.
4. Ik ben op de hoogte dat de geluidsopnamen en de uitwerkingen van de interviews veilig worden opgeslagen op een beveiligde server van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG), waar uitsluitend de student en haar begeleiders toegang toe hebben en dat de data niet gedeeld wordt met niet-genoemde derden.
5. Ik weet dat zowel de geluidsopnamen als de verzamelde data na afloop van het onderzoek worden vernietigd.
6. Ik geef toestemming voor het anoniem gebruiken van citaten uit mijn interview voor de verwerking van het onderzoek, onder voorwaarde dat ik vooraf geïnformeerd word over de specifieke citaten die gebruikt worden en daarmee akkoord ga.

Naam deelnemer:

Datum:

Handtekening deelnemer:

Let op: er is een tweede pagina

Aanvullende toestemming

Voor de onderstaande onderdelen wordt expliciet om aparte toestemming gevraagd en wordt gevraagd om de vakjes ook aan te kruisen:

- Ik geef toestemming voor het maken van een geluidsopname tijdens het interview.
- Met deze verklaring ga ik akkoord met mijn deelname aan het onderzoek.
- Ik geef toestemming voor het gebruik van de door mij verstrekte informatie in de afstudeerscriptie van Vera Eisen.

Naam deelnemer:

Datum:

Handtekening deelnemer:

Bijlage 3: Interviews

Interview vragen beleidsmedewerkers

Basisvragen:

1. Zou u een korte omschrijving van uw functie willen geven? En daarbij uitleggen wat u met jeugdparticipatie te maken heeft?

Probes: Dagelijkse werkzaamheden, verantwoordelijkheden, hoe lang betrokken jeugdparticipatie

Algemeen beeld

1. Kunt u beschrijven hoe jeugdparticipatie in uw gemeente er momenteel uitziet? Welke aanpakken worden gebruikt?

Probes: Bepaalde doelgroepen, verschillende aanpakken

- a. Hoe verschilt de aanpak per onderwerp?
 - b. Voor welke onderwerpen wordt jeugdparticipatie vaak ingezet, en bij welke onderwerpen juist niet? Wat zijn de redenen daarvoor?
2. Hebben jullie duidelijke structuren en procedures hoe de input van jongeren kan worden verwerkt in besluitvorming? Zou u dit willen uitleggen?

Probes: Hoe wordt de input precies verwerkt, terugkoppelingsmechanismen

- a. Heeft u hier voorbeelden van?
3. Hoe belangrijk vindt uw gemeente jeugdparticipatie en waarom?

Probes: Mening hierover veranderd?

Effectiviteit

1. Wat beschouwt u als succesvolle jeugdparticipatie?

Probes: Hoe wordt dit gemeten? Waarom?

2. Welke aanpakken om jongeren te betrekken in uw gemeente werken goed? Waarom?

Probes: Hoe wordt dit opgemerkt, hoe reageren jongeren hierop

3. Welke specifieke elementen binnen deze aanpakken maken ze effectief?

Probes: Hoe wordt dit opgemerkt?

4. Kunt u een voorbeeld geven van een effectieve aanpak, waarbij naar voren komt welke elementen hierin goed werken?

Probes: Getrokken lessen, context

5. Zijn bepaalde aanpakken effectiever voor specifieke beleidsonderwerpen?

Probes: Voorbeeld, reden

Uitdagingen en knelpunten

1. Wat zijn de grootste obstakels die uw gemeente ervaart bij het betrekken van jongeren?

Probes: *Bereiken van diverse jongeren, weerstand bepaalde partij*

2. Welke problemen ondervindt uw gemeente specifiek bij de uitvoering van de huidige participatie-aanpakken?

Probes: *Tijd, budget, expertise, organisatorisch*

- a. Kunt u hier een voorbeeld van geven?

Verbetering

1. Welke lessen heeft uw gemeente geleerd uit eerdere initiatieven die niet goed werkten?
2. Wat zou uw gemeente nodig hebben om jeugdparticipatie te verbeteren?
 - a. Welke ondersteuning vanuit andere organisaties hebben jullie nodig?

Probes: *Extra middelen, samenwerking andere partijen*

3. Hoe ziet u de toekomst van jeugdparticipatie in uw gemeente? Welke veranderingen zouden wenselijk zijn?

Interview vragen jongeren

Basisvragen

1. In welke gemeente woon jij?
2. Hoe oud ben je?

Algemeen beeld

1. Zou je kunnen omschrijven hoe jij betrokken bent bij jeugdparticipatie?

Probes: Hoe lang, hoe vaak en hoe actief

2. Wat is de reden dat je hierbij betrokken bent?

Probes: Motivatie, hoe ben je betrokken geworden

Ervaringen en invloed

1. Hoe zie jij succesvolle jeugdparticipatie?

Probes: Kenmerken, hoe ziet dit eruit

2. Wat vind jij van deze manier waarop jongeren worden betrokken?
 - a. Werkt dit goed?

3. Heb jij het idee dat jouw mening serieus wordt genomen? Waarom wel of niet?

Probes: Voorbeeld, kan het beter, wordt er echt geluisterd

4. Hoe wordt de mening van jongeren zoals jij gebruikt bij beleidsbeslissingen? Merk je daar iets van?
 - a. Krijg je te horen wat er met jouw ideeën en input wordt gedaan? Zo ja, hoe?

Probes: Voorbeeld, verbetering, is er meer nodig

Voordelen

5. Wat levert het jou op om mee te doen en je mening te geven?

Probes: Vaardigheden, verandering

6. Waarom denk je dat het goed is voor de gemeente dat jongeren meedenken en meepraten?

Probes: Beter beleid? Situatie zonder jongeren?

Knelpunten

1. Waar loop jij tegenaan in de vorm van jeugdparticipatie waar je aan meedoet?

Probes: Tijd, demotiverend

2. Waar denk je dat de gemeente tegenaan loopt als ze jongeren willen betrekken?

Probes: Bepaalde jongeren, wat merk je

Verbeteringen

1. Wat zou ervoor zorgen dat meer jongeren willen meedoen en hun mening geven?

Probes: *Aantrekkelijkheid, terugkoppeling, anders bereiken*

2. Op welke manier zou jij graag betrokken willen worden bij beslissingen die voor jou belangrijk zijn?

Probes: *Online/fysiek, specifieke onderwerpen, mening geven of actief meewerken*

3. Op welke manier denk jij dat gemeenten jeugdparticipatie kunnen verbeteren?

Probes: *Voorbeeld, mening geven of samenwerken*

Introductietekst:

Dag, mijn naam is Vera Eisen. Voor mijn afstudeeronderzoek richt ik mij op jeugdparticipatie binnen gemeenten en hoe jongeren effectiever betrokken kunnen worden bij beleidsvorming. Allereerst wil ik je bedanken voor je tijd en bereidheid om mee te werken aan dit onderzoek. Jouw inzichten en ervaringen zijn waardevol en dragen bij aan een beter begrip van de huidige praktijk en mogelijke verbeteringen.

Tijdens dit interview zal ik vragen stellen over jouw ervaringen en perspectieven op jeugdparticipatie. De belangrijkste onderwerpen die aan bod komen zijn hoe jeugdparticipatie wordt vormgegeven, welke factoren het succes ervan bepalen, welke uitdagingen er zijn en hoe het verbeterd kan worden.

De informatie die je deelt wordt vertrouwelijk behandeld en gepseudonimiseerd verwerkt. Alleen mijn begeleiders en ik hebben toegang tot de gegevens, die veilig worden opgeslagen binnen de universiteit. Na afloop van mijn onderzoek worden de opname en ruwe data vernietigd. Als je ergens geen antwoord op wilt geven of een eerder gegeven antwoord wilt intrekken, kan dat op elk moment. Ook kun je op elk moment besluiten om te stoppen met het interview, zonder opgaaf van reden.

Voor de nauwkeurigheid van het onderzoek wil ik graag een geluidsopname maken, zodat ik later alles zorgvuldig kan uitwerken. Is dat voor jou in orde? Daarnaast heb ik een toestemmingsformulier gestuurd. Als je deze nog niet hebt ondertekend, dan kun je dat nu doen.

Er zijn geen goede of foute antwoorden; het gaat om jouw persoonlijke ervaringen en mening. Heb je vooraf nog vragen?

Als alles duidelijk is, start ik nu de opname. Kun je nogmaals bevestigen dat je akkoord gaat met de opname en de deelname aan het onderzoek?

Afsluiting:

Dit waren alle onderwerpen die ik wilde bespreken. Heb je nog iets toe te voegen dat we niet hebben behandeld, maar dat je wel belangrijk vindt?

Mocht je later nog iets te binnen schieten wat je graag wilt delen, dan kun je me altijd mailen of bellen. Is het daarnaast goed als ik contact met je opneem als ik nog verduidelijking nodig heb over bepaalde antwoorden?

Zodra mijn scriptie is afgerond, zal ik deze naar je toesturen en een factsheet met de belangrijkste inzichten. Ik wil je hartelijk bedanken voor je tijd en openheid. Jouw input helpt om jeugdparticipatie beter te begrijpen en te versterken. Ik stop nu hierbij de opname.

Bijlage 4: Codeboek

Thema	Code	Type	Beschrijving	Voorbeeld quote
Kenmerken participanten	Functie	Deductief	De participant beschrijft zijn of haar functie.	<i>“Ik ben beleidsmedewerker op samenlevingszaken en een groot onderdeel daarvan is jeugdbeleid”</i>
	Leeftijd jongeren	Deductief	De leeftijd van de jongere participant.	<i>“Ik ben 16”</i>
Algemeen	Bewustzijn	Deductief	De participant beschrijft het bewustzijn van gemeenten binnen jeugdparticipatie.	<i>“Ik denk dat sommige domeinen zich daar ook niet bewust van zijn. Van: ‘oh daar kun je jongeren daadwerkelijk in betrekken’”</i>
	Motivatie gemeente	Deductief	Participant benoemt motieven van gemeenten voor jeugdparticipatie.	<i>“De raad overigens ook, die vinden het ook verschrikkelijk belangrijk, de jeugdparticipatie bij ons”</i>
	Politiek	Deductief	Participant koppelt jeugdparticipatie aan politieke factoren.	<i>“De conservatieve rechtse partij die doen er eigenlijk helemaal niks mee. En als ze er wat mee doen is het rond de campagnetijd”</i>
	Kleine gemeente	Deductief	Participant bespreekt jeugdparticipatie in de context van een kleine gemeente.	<i>“Maar onze gemeente is te klein om zeg maar op bepaalde functies echt voldoende volume te zetten om het echt uit te werken”</i>
	<i>Reden betrokken</i>	Deductief	Jongere benoemt persoonlijke reden voor deelname aan jeugdparticipatie.	
	Ervaring	Deductief	Jongere doet mee om ervaring op te doen.	<i>“Dat je onder die bestuurslaag valt en dus daarom een beter kijkje in de keuken krijgt dan bij andere, wat kleinere raden”</i>
	Interesse	Deductief	Jongere doet mee uit persoonlijke	<i>“Ik heb altijd al interesse</i>

			interesse.	<i>gehad in over dingen meedenken</i>
	Via school	Inductief	Jongere participeert via school.	<i>“Omdat ik daar dus eerst door school en jongerencollege ben ingekomen”</i>
	Via andere organisatie	Inductief	Jongere participeert via een andere organisatie.	<i>“Bij politieke jongeren organisatie kon ik bestuur doen en toen kwam ik het een keertje tegen in de groepsapp, van de vereniging”</i>
	Belangrijk	Deductief	Jongere doet mee om jongeren te vertegenwoordigen, omdat die de stem van jongeren belangrijk vindt.	<i>“Ik vind het heel belangrijk dat jongeren hun stem laten horen. En jongeren zijn ook echt de toekomst”</i>
	Verandering	Deductief	Jongere wil via participatie verandering teweegbrengen.	<i>“Op die manier ook een beetje verandering maken”</i>
Vorm	Vorm:	Deductief	Participant beschrijft vorm van jeugdparticipatie waar die bij betrokken is.	
	Enquêtes	Deductief	Participant noemt enquêtes als participatievorm.	<i>“Voor dat soort onderzoeken worden wel eens enquêtes uitgezet”</i>
	Gemeenteraad	Inductief	Participant benoemt gemeenteraadsinitiatieven voor jeugdparticipatie.	<i>“Zelfs vanuit de gemeenteraad zijn er initiatieven, die gaan wel eens langs gastlessen geven”</i>
	In gesprek gaan	Inductief	Participant noemt gesprekken met jongeren als participatiemethode.	<i>“Mijn ervaring leert mij dat het voeren van gesprekken en echt met jongeren in contact komen fysiek het beste werkt”</i>
	Jongerenadviesraad	Inductief	Participant is betrokken bij een jongerenadviesraad.	<i>“Ik ben betrokken bij jeugdparticipatie in vorm als voorzitter van een jongerenadviesraad”</i>

	Jongerencollege	Inductief	Participant is betrokken bij een jongerencollege.	<i>“We hebben een jongerencollege”</i>
	Jongerenraad of kinderraad	Deductief	Participant is betrokken bij een jongerenraad of kinderraad.	<i>“Jongerenraad”</i>
	Uitsluitend raadplegen/advies	Deductief	Participant benoemt dat participatie enkel plaatsvindt op raadgevend niveau.	<i>“Dus dan worden ze toch vaker in het voorveld betrokken dan in de uitvoering”</i>
	Jongerenambassadeur	Inductief	Participant is actief als jongerenambassadeur.	<i>“Ik ben zelf jongerenambassadeur”</i>
	Kinderburgemeester	Deductief	Participant benoemt het hebben van een kinderborgemeester.	<i>“We hebben een kinderraad met een kinderborgemeester”</i>
	Specifieke methode	Inductief	Participant benoemt een specifieke methode binnen jeugdparticipatie.	<i>“We hebben nu de club van 16 en dat was wel een hele kleine groep”</i>
	Vorm mening:	Inductief	Participant uit mening over de gehanteerde participatievorm.	
	Geen vinkje laten worden	Deductief	Participant waarschuwt tegen ‘afvink’-participatie.	<i>“Je moet er wel moeite in stoppen om jezelf geen vinkje te laten worden”</i>
	Mee bezig zijn	Inductief	Participant waardeert dat overheidsorganisaties jeugdparticipatie oppakken.	<i>“Het feit dat onze gemeente al met een jongerencollege bezig is, laat zien dat ze eigenlijk al best goed bezig zijn”</i>
	Belangrijker en populair	Inductief	Participant benoemt dat jeugdparticipatie aan belang wint.	<i>“Het wordt steeds belangrijker gezien eigenlijk ook wel”</i>
	Serius genomen	Deductief	Participant beschrijft in hoeverre hij/zij serieus wordt genomen.	<i>“Echt dat heel veel mensen echt het willen hebben over jongeren en hun mening vragen”</i>
	Voorkeur vorm	Inductief	Participant geeft voorkeur aan bepaalde vormgeving van participatie.	<i>“Ik liever op een structurele manier”</i>
	Voorbeeld vorm	Inductief	Participant illustreert participatievorm	<i>“Samen met school zijn een</i>

			met een voorbeeld.	<i>paar jongeren die ieder een eigen vraagstuk behandelen</i>
	Onderwerpen	Deductief	Participant noemt besproken thema's binnen jeugdparticipatie.	<i>"Jeugdhulp"</i>
	Procedures en structuren	Deductief	Participant beschrijft bestaande procedures en structuren.	<i>"Het is dus ook niet dat het een vaststaand onderdeel is van de procedure van beleidsvorming"</i>
	Voorbeeld procedures	Inductief	Participant geeft voorbeeld van zo'n procedure of structuur.	<i>"Je moet altijd bij het college advies aangeven wat heb je gedaan aan participatie of communicatie"</i>
	Terugkoppeling smechanismen	Deductief	Participant benoemt terugkoppelingsmechanismen.	<i>"Dat is meestal een terugkoppeling van we hebben het erover gehad en we gaan door"</i>
Effectiviteit	<i>Effectiviteit:</i>	Deductief	Participant benoemt wat goed werkt of het nut van jeugdparticipatie.	
	Ander perspectief	Deductief	Participant onderstreept het belang van jongerenperspectief.	<i>"Je krijgt andere perspectieven binnen"</i>
	Andere organisaties of mensen	Deductief	Participant noemt het inzetten van andere organisaties of personen.	<i>"Daar heb je de medewerking nodig van lokale organisaties"</i>
	Diverse groep	Inductief	Participant benadrukt het belang van diversiteit onder jongeren.	<i>"En daarom is zo'n diverse raad zo belangrijk, dat je van alles wel kunt zeggen"</i>
	Draagvlak creëren	Deductief	Participant beschrijft hoe participatie draagvlak creëert.	<i>"Dat creëert ook wel draagvlak eigenlijk"</i>
	Duidelijke kaders communiceren	Inductief	Participant benoemt belang van duidelijke communicatie en kaders.	<i>"Het is effectief als je dingen aan jongeren voorlegt en je moet van te voren nadenken wat je wil met het antwoord"</i>
	Gewoon doen en proberen	Inductief	Participant geeft aan dat simpelweg jongeren betrekken effectief is.	<i>"De manier is naar buiten treden en in gesprek gaan"</i>

	Interesse jongeren	Inductief	Participant benoemt belang van intrinsieke motivatie bij jongeren.	<i>“Praten over thema’s waarvan zij zeggen dat vind ik interessant”</i>
	Kloof dicht	Deductief	Participant ziet jeugdparticipatie als middel tegen de kloof met de gemeente.	<i>“Met participatie willen streven naar meer verbinding, meer verbondenheid met je inwoners”</i>
	Laagdrempelig	Deductief	Participant noemt laagdrempeligheid als succesfactor.	<i>“Die online tool is dan misschien al een klein beetje iets wat een drempel weg kan halen”</i>
	Langetermijn groep	Inductief	Participant benoemt de waarde van een vaste jongerenkern op lange termijn.	<i>“Die groep die blijft jarenlang bestaan waardoor je ook met elkaar een werkwijze kan ontwikkelen”</i>
	Leerzaam jongeren	Deductief	Participant beschouwt jeugdparticipatie als leerzaam voor jongeren.	<i>“Echt veel vaardigheden”</i>
	Terugkoppelen	Deductief	Participant onderstreept het belang van terugkoppeling.	<i>“Communicatie is bij ons is vaak of eigenlijk in grote lijnen een instrument om draagvlak te creëren”</i>
	Toekomst verbeteren	Deductief	Participant ziet participatie als manier om de toekomst van jongeren te verbeteren.	<i>“Wat het voor mij oplevert, is dat ik mee kan bepalen hoe mijn toekomst er eigenlijk een beetje uitkomt te zien”</i>
	Vastgelegd	Inductief	Participant benoemt het belang van institutionalisering van participatie.	<i>“Je kunt een heleboel dingen met elkaar belangrijk vinden, maar als je het niet in procedures hebt gezet, dan kan je eromheen”</i>
	Voorbeeld effectiviteit	Inductief	Participant geeft voorbeeld van effectieve jeugdparticipatie.	<i>“Een klein voorbeeldje van dat ik altijd aannam dat jongeren wilden dat de hulpverlening heel dichtbij was, eigenlijk hetzelfde dorp. Nou, dat willen</i>

				<i>jongeren helemaal niet</i>
	Perceptie succesvolle jeugdparticipatie	Inductief	Participant omschrijft succesvolle jeugdparticipatie.	<i>“Als je het voor elkaar krijgt dat jongeren echt een positie innemen, dat ze ook een verantwoordelijkheid hebben”</i>
	Voorbeeld succesvolle jeugdparticipatie	Inductief	Participant geeft voorbeeld van geslaagde participatie.	<i>“Die online website werkt super goed. We zien in de cijfers terug dat heel veel jongeren er gebruik van maken”</i>
	Belang jeugdparticipatie	Deductief	Participant benoemt algemene meerwaarde van jeugdparticipatie.	<i>“De lessen die we leren over participatie is dat je het absoluut belangrijk moet vinden als je draagvlak wil hebben voor je beleid”</i>
	Voorbeeld belang informeren	Inductief	Participant illustreert waarom informeren van jongeren belangrijk is.	<i>“En dat de terugkoppeling eigenlijk cruciaal is (...) maar dan voelen ze zich wel gehoord gedurende het proces”</i>
	Betrokken jongeren	Deductief	Participant benoemt welke jongeren daadwerkelijk worden betrokken.	<i>“En dat zijn ook vaak dezelfde type jongeren, als je begrijpt wat ik bedoel”</i>
Knelpunten	<i>Knelpunten:</i>	Deductief	Participant benoemt knelpunten binnen jeugdparticipatie.	
	Afhankelijkheid soort mensen	Deductief	Participant benoemt afhankelijkheid van betrokken werknemers.	<i>“De bevoegdheid van de mensen op de werkvloer die daar iets mee doen”</i>
	Bereiken jongeren en bepaalde groep	Deductief	Participant benoemt beperkt bereik van bepaalde jongerengroepen.	<i>“Dat je ze bereid vindt, dat je ze vindt en dat ze mee willen doen”</i>
	Duurt lang	Inductief	Participant benoemt de langdurigheid van het participatieproces.	<i>“Stroperigheid is echt een ding”</i>
	Expertise en visie ontbreekt	Deductief	Participant geeft aan dat expertise of visie ontbreekt.	<i>“Eigenlijk een stukje kennis is wat in dit geval ontbreekt”</i>
	Haalbaarheid	Deductief	Participant benoemt problemen met	<i>“Dus wat je wil is wel</i>

			haalbaarheid.	<i>anders dan wat kan</i>
	Imago gemeente	Inductief	Participant wijst op een negatief imago van de gemeente.	<i>“Want voor menig jongeren is de gemeente nog steeds een traag werkende organisatie waar vooral grijze koppen zitten”</i>
	Kloof jongeren en gemeente	Deductief	Participant benoemt een kloof tussen jongeren en gemeente.	<i>“Ik denk dat er gewoon wel een drempel is of dat het heel ver weg staat of zo. Blijkbaar zijn we ook niet dichtbij”</i>
	Kosten	Deductief	Participant noemt kosten als belemmering.	<i>“Het kost vaak geld, het kost tijd, het kost gedragsverandering”</i>
	Prioriteit mist	Deductief	Participant benoemt dat jeugdparticipatie geen prioriteit lijkt te hebben.	<i>“Die structuren missen ook en misschien ook een bepaalde prioriteit erin”</i>
	Snel wisselende belangen	Inductief	Participant noemt snel wisselende belangen van jongeren als uitdaging.	<i>“Ook wat misschien hip is onder jongeren”</i>
	Snel wisselende groep	Inductief	Participant benoemt hoge wisseling binnen jongerenparticipatiegroepen.	<i>“En een volgende generatie die komt weer. Dus die jongerengroep wisselt heel snel”</i>
	Structuren missen	Inductief	Participant benoemt het ontbreken van vaste structuren.	<i>“Er zit niet echt structuur in als in wat ze met hun mening en ideeën doen”</i>
	Terugkoppeling of informatie mist	Deductief	Participant signaleert gebrek aan terugkoppeling en informatie.	<i>“Het wordt niet helemaal concreet gemaakt wat er uiteindelijk wordt gedaan”</i>
	Tijdgebrek	Deductief	Participant noemt tijdsgebrek als probleem.	<i>“Het is best wel tijdsintensief om jongeren te betrekken”</i>
	Weinig	Inductief	Jongere benoemt dat er weinig problemen zijn bij huidige participatie.	<i>“Ik kan niet zo heel veel uitdagingen verder verzinnen”</i>
	Gelijkwaardig en serieus	Deductief	Jongere ervaart ongelijkheid en het gebrek aan serieus genomen worden.	<i>“Dat je dus niet altijd even serieus genomen wordt”</i>

	nemen.			
	Voorbeeld knelpunten	Inductief	Participant geeft voorbeeld waarin knelpunt zichtbaar wordt.	<i>“Met heel veel aandacht moesten er skateplekken komen (...) volgens mij was nog maar een paar jaar geleden, ze worden al helemaal niet meer gebruikt”</i>
	Gebrek aan kennis	Inductief	Uit het antwoord blijkt gebrek aan kennis over jeugdparticipatie.	<i>“Ik weet niet van het jongerencollege wat daarvan gebruikt is”</i>
Verbetering	<i>Mogelijke verbeteringen:</i>	Inductief	Participant doet suggestie om jeugdparticipatie te verbeteren.	
	Behouden	Inductief	Participant benoemt het behouden van jongeren als verbeterpunt.	<i>“Echt goed bij je houden en ook blijven. Ik noem het dan verwennen”</i>
	Beter informeren	Inductief	Participant benoemt dat beter informeren en terugkoppelen helpt.	<i>“Dus ik denk dat daar nog veel winst valt te halen, stukje communiceren”</i>
	Bouwen op wat er nu is	Inductief	Participant adviseert voortbouwen op bestaande initiatieven.	<i>“Ik denk bouwen op wat er nu is en dat ook verder uitbreiden”</i>
	Formeel en structureel vastleggen	Inductief	Participant ziet structurele inbedding als verbetering.	<i>“Als we het dan allemaal zo belangrijk vinden, dan moeten we het ook vastleggen in procedures, protocollen en dateren binnen je eigen organisatie”</i>
	Gewoon doen	Inductief	Participant vindt dat jongeren gewoon betrokken moeten worden.	<i>“Het gesprek met elkaar, ontmoeten, openstaan”</i>
	Groepen apart benaderen	Inductief	Participant suggereert jongerengroepen apart te benaderen.	<i>“Wat je eigenlijk zou moeten doen is het misschien een beetje opsplitsen eigenlijk toch wel”</i>
	Kennis en expertise	Inductief	Participant benoemt belang van meer kennis en expertise.	<i>“Expertise, een stukje”</i>
	Kloof dichten	Inductief	Participant ziet het dichten van de	<i>“Graag uiteindelijk de</i>

			kloof als noodzakelijk.	<i>verschillende werelden bij elkaar brengen</i>
	Onder schooltijd	Inductief	Participant stelt voor om participatie onder schooltijd te organiseren.	<i>“Ik zou er echt voor pleiten om het juist onder schooltijd te doen”</i>
	Tijd en geld vrijmaken	Inductief	Participant benadrukt de noodzaak voor meer tijd en budget.	<i>“Er de tijd en ruimte voor nemen”</i>
	Vertrouwd persoon	Inductief	Participant benoemt het belang van een vertrouwenspersoon voor jongeren.	<i>“Echt zichtbaar blijven voor jongeren en dat vertrouwen opbouwen”</i>
	Zichtbaarheid	Inductief	Participant noemt zichtbaarheid als middel om jongeren te betrekken.	<i>“Minstens zo belangrijk is er ook zijn, herkenbaar zijn en ook blijven”</i>